

The Behavioral Factors Affecting knowledge Sharing: A Systematic Review of One Decade of Research in Persian Databases

Farshad Parhamnia¹

Abstract

Background and aims: To identify the behavioral factors affecting the knowledge sharing behavior published in the Jihad University Scientific Information Center and the Comprehensive Humanities Portal databases, through systematic review.

Materials and methods: In the present study, a systematic method was used as the research method. In order to study the research process, the framework of Arksey and O'malley (2005) was used as the main framework. The reason for making this choice is that in the mentioned framework, the stages of analysis are based on the most effective methods that at the same time have simple instructions. The statistical population of the study was equal to 450 articles from both databases. After the initial screening, 42 articles that corresponded to the purpose of the study were selected as the sample size.

Results: The findings revealed that a large number of published articles on the behavioral factors on knowledge sharing are related to the second half of the 2010-2020. Regarding the contribution of different fields in publishing articles related to behavioral factors on knowledge sharing, most of the published articles were in the journals of management sciences, information science, knowledgeology, and education. In terms of using the type of research approach, the quantitative method was the most common type of research method with 37 articles. Also, the statistical populations of the studied articles ranked the staff, faculty members, students and teachers in the first to third ranks, respectively. Finally, the variables used in the published articles were divided into three main axes, namely cognitive, psychological and individual-social axes.

Conclusion: In general, the results of this study indicate that various factors affect knowledge sharing. Behavioral factors are one of these factors that play an important role in the formation of knowledge sharing in cognitive, psychological, and individual-social dimensions. Also, addressing the factors affecting knowledge sharing with a systematic review approach, in addition to strengthening research, can identify the shortcomings that exist in previous articles so that in this regard, the necessary measures can be taken to address them.

Keywords: Knowledge sharing, Information sharing, Behavioral factors, Data sharing, Systematic review.

---

¹Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran. fparhamnia@yahoo.com

مقاله علمی - پژوهشی

عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش: مرور نظام‌مند یک دهه پژوهش در دو پایگاه اطلاعاتی فارسی

فرشاد پرهام‌نیا*

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۲۸

چکیده

هدف: شناسایی عامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش در مطالعات پیشین منتشر شده در دو پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و پورتال جامع علوم انسانی از طریق مرور نظام‌مند است.

روش‌شناسی: در این مطالعه از روش نظام‌مند به عنوان روش پژوهش استفاده شد. به‌منظور بررسی فرایند پژوهش از چارچوب آرکسی و اومالی (۲۰۰۵) به عنوان راهنمای اصلی استفاده شد. علت انتخاب این چارچوب این است که مراحل تحلیل بر پایه مؤثرترین روش‌ها و در عین حال از دستورالعمل ساده‌ای برخوردار است. جامعه آماری پژوهش، ۴۵۰ مقاله از هر دو پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و پورتال جامع علوم انسانی که پس از غربالگری، تعداد ۴۲ مقاله که با هدف پژوهش مطابقت داشت به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد بیشترین تعداد مقالات منتشر شده در خصوص تأثیر عوامل رفتاری بر اشتراک دانش مربوط به نیمه دوم دهه ۹۰ شمسی بود. در رابطه با سهم حوزه‌های مختلف در انتشار مقالات مربوط به تأثیر عوامل رفتاری بر اشتراک دانش در مجلات حوزه علوم مدیریت، حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و حوزه آموزش و پرورش دارای بیشترین مقالات منتشر شده بودند. از نظر استفاده از نوع رویکرد پژوهشی، روش کمی با بیشترین نوع روش پژوهش با تعداد ۳۷ مقاله بود. همچنین جامعه‌های آماری مقالات مورد بررسی ابتدا کارکنان، اعضای هیأت علمی و دانشجویان و معلمان به ترتیب رتبه اول تا سوم را به خود اختصاص دادند. درنهایت متغیرهای مورد استفاده در مقالات منتشر شده به سه محور اصلی شامل شناختی، روانی و فردی - اجتماعی تقسیم‌بندی شد.

* نویسنده مسئول: استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران
fparhamnia@yahoo.com

نتیجه‌گیری: به طور کلی نتایج این پژوهش حاکی از آن است که عوامل مختلفی بر اشتراک دانش مؤثر است. عوامل رفتاری یکی از این عوامل است که در سه بُعد روانشناختی، روانی و فردی-اجتماعی نقش مهمی در شکل‌گیری اشتراک دانش افراد را دارد. همچنین پرداختن به عوامل مؤثر بر اشتراک دانش با رویکرد مرور نظام‌مند علاوه بر تقویت پژوهش‌ها می‌تواند کاستی‌هایی که در مقالات پیشین وجود دارند را شناسایی نماید تا در این راستا، اقدامات لازم در جهت برطرف کردن آن‌ها صورت گیرد.

کلیدواژه‌ها: اشتراک دانش، تسهیم‌دانش، اشتراک‌اطلاعات، اشتراک‌داده، مرور نظام‌مند.

مقدمه:

دانش را می‌توان به عنوان یک اطلاعات زمینه‌ای تعریف کرد که می‌تواند به عنوان واقعیت‌ها، مفاهیم، قواعد، اصول، افکار، قضاوت‌ها، شهود و احساسات مورد استفاده قرار گیرد (گابت^۱، ۲۰۱۷). علاوه بر این، دانش انواع مختلفی دارد از جمله روال سازمانی و دانش رویه‌ای، دانش عمومی و اختصاصی، دانش فردی و سازمانی و همچنین صریح و ضمنی (جراح و الخزاله^۲، ۲۰۲۰). اهمیت دانش برای توسعه سازمان‌ها در اواخر دهه ۱۹۹۰ مورد توجه محققان قرار گرفت (موهاجان^۳، ۲۰۱۹). کارایی دانش مهمترین منبع استراتژیک هر سازمان است (ایپ^۴، ۲۰۰۳؛ چوی^۵، ۲۰۰۴ نقل^۶ در لی، ۲۰۱۸). در عصر حاضر تولید و ارائه خدمات در سازمان‌ها آن‌ها را به مجموعه‌ای دانش‌مدار تبدیل کرده است و دانش به عنوان یک منبع مهم جهت کسب مزیت رقابتی مطرح می‌شود (باک و همکاران^۷، ۲۰۰۵ نقل در اسماعیل‌پناه و خیاط‌مقدم، ۱۳۹۲) و از سویی به یک تخصص مستقل تبدیل شده است (امیلیانوا، تپلیاکوا و ایفموا^۸، ۲۰۱۹). مدیریت دانش در سال‌های اخیر زمینه‌ای برای بحث و تحقیق گسترده در میان دانشگاهیان بوده است (اسماعیل و چوا^۹، ۲۰۰۵ نقل در جاوید، سوریا و محمود^{۱۰}، ۲۰۲۰). مدیریت دانش فرایند انتقال دانش صحیح به فرد صحیح در زمان مورد نظر است (فروست^{۱۱}، ۲۰۱۷) و به عنوان یک مؤلفه مهم برای بقا و حفظ موقعیت‌های رقابتی در بازار است (سدیقم و ینین^{۱۲}، ۲۰۱۸؛ پارک و گابارد^{۱۳}، ۲۰۱۸). هدف اصلی مدیریت دانش شامل توانایی دستیابی به توسعه نوآورانه و همچنین مزایای رقابتی مرتبط است (جراح و الخزاله^{۱۴}، ۲۰۲۰). اعضای یک سازمان از مدیریت دانش برای ایجاد، اشتراک و استفاده از دانش برای دستیابی به اهداف استراتژیک و عملیاتی خود استفاده

1. Gobet
2. Jarrah & Alkhazaleh
3. Mohajan
4. Ipe
5. Choe
6. Lee
7. Bock et al.
8. Emelyanova, Teplyakova & Efimova
9. Ismail & Chua
10. Javid, Soroya & Mahmood
11. Frost
12. Sedighehm & Ainin
13. Park & Gabbard
14. Jarrah & Alkhazaleh

استفاده می‌کنند (نورث و باباخانلو^۱، ۲۰۱۶). اشتراک دانش، به عنوان زیرمجموعه‌ی مهم مدیریت دانش، کسب، سازماندهی، استفاده مجدد و انتقال دانش مبتنی بر تجربه و در دسترس قراردادن این دانش برای دیگران از طریق اشتراک دانش است که دانش مبتنی بر تجربه در دسترس قرار می‌گیرد و به سایر اعضای یک سازمان یا جامعه منتقل می‌شود (لین^۲، ۲۰۰۶). از سویی، به اشتراک گذاری کارآمد دانش، شانس بقای سازمان را افزایش می‌دهد (آرگوت، مک‌اویلی و ریگانز^۳، ۲۰۰۳). رید^۴ (۲۰۰۳) بیان می‌کند که اشتراک دانش فرصت‌هایی را برای به حداکثر رساندن توانایی سازمان در تأمین نیازها ایجاد می‌کند و راه حل‌ها و کارایی‌هایی فراهم می‌کند که یک مزیت رقابتی برای یک کسب و کار در اختیار قرار می‌دهد (نقل در لین، ۲۰۰۷). از طرفی، می‌توان اشتراک دانش را به عنوان یک منبع استراتژیک برای کارایی و بهبود سازمان با استفاده بهینه از دانش دانست (گیامپائولی، کیموتی و بونیتیس^۵، ۲۰۱۷؛ لانکویست^۶، ۲۰۱۷؛ ژانگ و همکاران^۷، ۲۰۱۵). با این حال، اشتراک دانش بخش مهمی از مدیریت دانش محسوب می‌شود (کیم و لی^۸، ۲۰۰۶؛ لی و همکاران^۹، ۲۰۱۰). چنانچه یو، لو و لیو^{۱۰} (۲۰۱۰) اشتراک دانش را به عنوان یکی از فرایندهای اساسی برای مدیریت دانش می‌دانند.

در خصوص تعریف اشتراک دانش تعاریف مختلفی وجود دارد. باک و کیم^{۱۱} (۲۰۰۲) آن را نوعی تعامل اجتماعی در بین مردم یا افراد یک سازمان می‌دانند. ما و چان^{۱۲} (۲۰۱۴) نیز اشتراک گذاری دانش را متأثر از انگیزه کارکنان می‌دانند (نقل در الهی، سورانی و رجب‌زاده، ۱۳۹۸) گاردونی، اسپادونی و ورندت^{۱۳} (۲۰۰۰) اشتراک‌گذاری اطلاعات را یکی از مؤلفه‌های اصلی رفتارهای اطلاعاتی افراد می‌داند (نقل در نارمنجی، ریاحی‌نیا، نوکاریزی و زره‌ساز، ۱۳۹۹).

1 . North & Babakhanlou

2 . Lin

3 . Argote, McEvily & Reagans

4 . Reid

5 . Giampaoli, Ciambotti & Bontis

6 . Lonnqvist

7 . Zhang et al.

8 . Kim & Lee

9 . Lee et al.

10 . Yu, Lu & Liu

11 . Bock & Kim

12 . Ma & Chan

13 . Gardoni, Spadoni & Vernadat

امروزه اشتراک‌گذاری دانش به دلیل مزایای زیاد آن منجر به خدمات بهتر به افراد، صرفه‌جویی در هزینه‌های عملیاتی، افزایش اثربخشی برنامه‌ها، بهبود سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری شده است (گیل - گارسیا، چینگالور - اسمیت و داچسیسی^۱، ۲۰۰۷ نقل در لگزیان، یوسف‌پور و تقوی، ۱۳۹۵). اشتراک‌گذاری دانش دارای جنبه‌های بسیار برجسته و متمایز است، زیرا هرگاه کارمندان دانش خود را به اشتراک می‌گذارند، دانش حاصله ارزش هم‌افزایی بیشتری پیدا می‌کند (مدهوشی و جباری، ۱۳۹۲).

به نظر می‌رسد، افراد زمانی دانش خود را به اشتراک می‌گذارند که برای آنان ایجاد مزایایی داشته باشد، خواه این مزیت به منظور اجتماعی‌شدن باشد یا پاداش‌های مادی و معنوی به همراه داشته باشد. در اینجا نقش اصلی خود فرد، تمایل به اشتراک دانش با دیگران است. به منظور عملیاتی کردن اشتراک دانش باید عوامل تأثیرگذار بر آن را شناسایی نمود (جاکوبسن^۲، ۲۰۰۸ نقل در دخت عصمتی و زارعی، ۱۳۹۲). با توجه به اینکه، اشتراک‌گذاری اطلاعات در یک سازمان منجر به افزایش دانش افراد آن سازمان خواهد شد عوامل مختلفی موجب روی آوردن به اشتراک‌گذاری دانش در بین افراد می‌شود. به نظر می‌رسد یکی از این عوامل که نقش اصلی را ایفا می‌کند، عوامل رفتاری است. منظور از عوامل رفتاری این است که انسان در روابط انسانی در سازمان با هنجارهای رفتاری، ارتباطات (غیررسمی) و الگوهای خاصی بهم پیوسته و محتوای اصلی سازمان را تشکیل می‌دهند (میرزایی‌اهرنجانی، ۱۳۷۷). با این حال، عواملی که رفتارهای اشتراک دانش را در زمینه سازمانی تقویت یا تضعیف می‌کنند، به خوبی درک نشده‌اند (بوک، زما، کیم و لی^۳، ۲۰۰۵).

در بررسی مطالعات پیشین، پژوهشگران به صورت پراکنده و بدون دسته‌بندی نظام‌مند به بررسی عوامل مؤثر بر اشتراک دانش پرداخته‌اند. همچنین بررسی منابع علمی موجود نشان می‌دهد، تاکنون پژوهشی به روش مرور نظام‌مند^۴ که عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش در داخل کشور را شناسایی کرده باشد، توجه نکرده‌اند. این خلاء موجود در منابع فارسی این ضرورت را ایجاد کرد که با به کارگیری روش مرور نظام‌مند مقالات مرتبط با عوامل رفتاری مؤثر بر

^۱ . Gil-Garcia, Chengalur-Smith & Duchessi

^۲ . Jacobson

^۳ . Bock, Zmud, Kim & Lee

^۴ . Systematic review

اشتراک دانش منتشر شده در دو پایگاه اطلاعاتی دسترسی آزاد یعنی پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و پورتال جامع علوم انسانی را دسته‌بندی و اقدام به شناسایی متغیرهای عوامل رفتاری در آن‌ها کند. همچنین به نظر می‌رسد اشتراک دانش به اندازه به کفایت رسیده باشد که بتوان یافته‌های مقالاتی را که به عوامل مؤثر بر اشتراک دانش پرداخته‌اند مورد بررسی قرار داد. حتی در صورتی که به بلوغ لازم نیز نرسیده باشد لازم است در دوره‌های زمانی مختلف حاصل تحقیقات کاری در زمینه یکسان را گردآوری و به صورت نظام‌مند بررسی کرد.

ادبیات نظری و پیشینه پژوهش:

در سال‌های اخیر یکی از ابزارهایی که جهت بهره‌گیری از دانش سازمانی و بهینه‌سازی عملکرد سازمان‌ها مورد توجه زیادی قرار گرفته، مدیریت دانش است (بونفر^۱، ۲۰۰۳). از طرفی، اشتراک دانش یکی از فرایندهای حیاتی مدیریت دانش محسوب شده و جایگاه ویژه در آن دارد (هولسپال و جاشی^۲، ۲۰۰۴؛ یو، لو و لیو^۳، ۲۰۱۰). اشتراک دانش به عنوان یکی از جنبه‌های اصلی مدیریت دانش، توسط برخی از پژوهشگران مورد توجه زیادی قرار گرفته است (فول وود و همکاران^۴، ۲۰۱۳ نقل در اسماعیل‌پناه و خطاط‌مقدم، ۱۳۹۲). بررسی مطالعات پیشین نشان می‌دهد چهار دسته از عوامل شامل عوامل فردی، سازمانی، فرهنگی و فناوری بر اشتراک دانش مؤثر هستند. برای مثال جعفری‌مقدم، زالی، غفوریان و پرشین (۱۳۹۸) به سه دسته از عوامل فردی، سازمانی و محیطی؛ ستو - آکوستا، پوپا و پالاسیوس - مارکز^۵ (۲۰۱۷) به سه دسته سازمانی، عوامل محیطی و فناوری؛ و یا کوکو^۶ (۲۰۱۳) به سه دسته فردی، سازمانی و فناوری اشاره می‌کنند. از آنجائی که اشتراک دانش پدیده‌ای شخصی است و افراد نقش مهمی در کسب موفقیت آن دارند، سازمان‌ها درک درستی از عوامل مؤثر بر تمایل افراد در رفتارهای اشتراک دانش در محیط کار ندارند (خونیکی‌درمیان، حسین‌قلی‌زاده و کارشکی، ۱۳۹۶). چنانچه وئپل، دوس و داوونپورت^۷ (۲۰۰۵)

1. Bounfour

2. Holsapple & Joshi

3. Yu, Lu & Liu

4. Fullwood et al.

5. Soto-Acosta, Popa & Palacios-Marqués

6. Kukko

7. Voelpel, Dous & Davenport

بیان می‌کنند یکی از دلایل مهمی که باعث شکست سیستم‌های مدیریت دانش در تسهیل تسهیم دانش می‌شود، فقدان آگاهی در مورد این است که چطور زمینه‌های سازمانی و میان فردی همانند مشخصه‌های فردی بر روی تسهیم دانش تاثیر می‌گذارند (نقل در خواجوی و کرمانی، ۱۳۹۸). بنابراین تشخیص و شناسایی عوامل مؤثر بر اشتراک دانش به امری ضروری تبدیل شده است. به منظور بررسی و دسته‌بندی عوامل مؤثر بر اشتراک دانش لازم است از مدل و یا شاخصی که به صورت منطقی باشد، استفاده کرد. یکی از این مدل‌ها ابزار سه شاخگی میرزایی اهرنجانی (۱۳۷۷) است. از این رو که همه رویدادها و پدیده‌های سازمانی را می‌توان در قالب نظریه سه شاخگی مورد بررسی، مطالعه و تحلیل قرار داد. این مدل از سه شاخه ساختار، رفتار و زمینه تشکیل شده است (میرزایی اهرنجانی، ۱۳۷۷؛ میرزایی اهرنجانی و مقیمی، ۱۳۸۲) که بر یک چارچوب مفهومی که متغیرهای مورد نظر و روابط میان آن‌ها را مشخص می‌کند، استوار است. عوامل ساختاری شامل همه عناصر، عوامل و شرایط فیزیکی و غیرانسانی سازمانی است که با نظم، قاعده، قالب، پوسته و بدنه و یا هیکل فیزیکی و مادی سازمان را می‌سازند. شاخه زمینه‌ای (محیطی)، تمام شرایط و عوامل محیطی و برون سازمانی هستند. در عوامل رفتاری، انسان در روابط انسانی درون سازمان با فرم‌های رفتاری و الگوهای خاصی به هم پیوسته‌اند و محتوای اصلی سازمان را شکل می‌دهند (میرزایی اهرنجانی، ۱۳۷۷؛ اسفندیاری، و همکاران، ۱۳۹۰؛ صفرزاده و جعفری، ۱۳۹۰). در این پژوهش از یکی از شاخه‌های ابزار سه شاخگی میرزایی اهرنجانی (۱۳۷۷) برای شناخت عوامل مؤثر بر اشتراک دانش استفاده شد. از طرفی، از آنجایی که اشتراک دانش بیشتر برگرفته از ویژگی‌های فردی است تا سایر عوامل همچون ساختاری یا محیطی، در این پژوهش سعی شد عوامل رفتاری مورد توجه قرار گیرد. عوامل رفتاری به سه دسته اصلی قابل تقسیم‌بندی است:

۱. عوامل شناختی

روانشناسی شناختی یکی از رشته‌های متمایز علم روانشناسی مانند روانشناسی محیطی، روانشناسی مثبت، روانشناسی اجتماعی، روانکاوی و روانشناسی رفتاری است (شوارتز^۱، ۲۰۰۳). رویکرد شناختی، فرایندی را توضیح می‌دهد که چرا یک احساس یا هیجان خاص توسط یک فرد ایجاد می‌شود (ما و همکاران^۲، ۲۰۱۳ نقل در سالم‌قهفرخی و همکاران ۱۳۹۹). هر فردی در ذهن خود تصویری از خود و محیط دارد که او را در فعالیت‌های روزانه راهنمایی و راهبری می‌کند. به عبارت دیگر، تصاویر ذهنی، طرح‌های کلی یا نمایش‌هایی از اطلاعات هستند که ارزش‌ها و دانش یک فرد را سازمان‌دهی و رفتار او را هدایت می‌کنند (نلسون^۳، ۲۰۰۴). متغیرهای شناختی شامل افکار، بازخوردها، باورها، انتظارات، اسنادها، حافظه، استدلال و مانند آن است که از تنوع زیادی برخوردار است که می‌توان به مواردی همچون نگرش، انگیزش، هنجارهای ذهنی، آگاهی و دانش، کنترل رفتاری، خلاقیت، تجربه، اطمینان و... اشاره کرد. با توجه فراوانی عوامل شناختی در اینجا تنها به پراهمیت‌ترین آن‌ها اشاره می‌شود:

نگرش به اشتراک دانش به منزله عاملی مؤثر در رفتار افراد، مورد توجه خبرگان مدیریت دانش در تبیین رفتار اشتراک دانش بوده است (کیم و جو^۴، ۲۰۰۸ نقل در خونیک‌درمیان، حسین قلی‌زاده و کارشکی، ۱۳۹۶). در تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده، نگرش نسبت به رفتار، ارزشیابی منفی یا مثبت در مورد انجام یک رفتار می‌باشد (اسماعیل‌پناه و خیاط‌مقدم، ۱۳۹۲). در پژوهش‌های انجام شده حاکی از نقش نگرش افراد به اشتراک دانش دارند. برای نمونه پژوهش‌های اسماعیل‌پناه و خیاط‌مقدم (۱۳۹۲)، پور و مرتضوی (۱۳۹۲)، سلیم، کشاورزی و حیدری (۱۳۹۳)، اخوان و حسینی‌سرخوش (۱۳۹۴)، بهلول، حسنی‌زاده و کرمی (۱۳۹۴)، کفاشان‌کاخکی و همکاران (۱۳۹۵)، انتظاری، امیری و مرتجی (۱۳۹۵)، کفاشان‌کاخکی، آسمان‌دره و محمدیان (۱۳۹۶)، خونیک‌درمیان، حسین‌قلی‌زاده و کارشکی (۱۳۹۶)، آزمون، ستاری و نامور (۱۳۹۷)، شائمی‌برزکی، کیان‌پور و شاکری (۱۳۹۷) و نوری‌کوهانی و نادری (۱۳۹۷).

^۱. Schwartz

^۲. Ma et al.

^۳. Nelson

^۴. Kim and Ju

انگیزش از عوامل مهم و مؤثر رفتاری در اشتراک دانش است و برخوردار از سلائق درونی یا قوت قلبی است که رفتار فردی یا گروهی را برای دستیابی به یک نیاز ایجاد می‌کند و نیز هدفی را آغاز، هدایت یا پیگیری می‌کند (آراسته، ۱۳۸۳). هاوکینز، بست و کانی (۱۳۸۵) انگیزش را نیرویی می‌دانند که رفتار تقویت کرده و جهت و هدف رفتار را مشخص می‌کند. استنبرگ (۱۹۹۹) اشاره می‌کند که برای فعالیت‌های خلاقانه، انگیزش درونی (نیازها، علایق، کنجکاوی، و احساس لذت) بیشتر از انگیزش (پاداش و تأیید دیگران و...) نقش دارد (نقل در صادقی و همکاران، ۱۳۹۰). به عبارتی عامل انگیزشی به اشتیاق و میل افراد نسبت به تبادل اطلاعات و بالاخص اشتراک دانش مربوط است. تئوری‌های متعددی از جنبه‌های مختلف به مسأله انگیزش پرداخته‌اند که می‌توان به مطالعه مازلو اشاره کرد. او نیازها را در یک دید کلی به چند طبقه شامل نیازهای فیزیولوژی، نیاز امنیت، نیاز تعلق، نیاز به احترام و در بالاترین سطح نیاز به خودشکوفایی تقسیم‌بندی کرده است. پژوهش‌های پیشین نیز مؤید این وضعیت بودند که انگیزش نقش مهمی در به اشتراک‌گذاری دانش در بین افراد ایفا می‌کند. برای مثال پژوهش‌های سلیمانی و همکاران (۱۳۹۱)، نعمتی‌انارکی و همکاران (۱۳۹۲)، انتظاری، امیری و مرتجی (۱۳۹۵)، خونیک‌درمیان، حسین‌قلی‌زاده و کارشکی (۱۳۹۶)، حاجیان و سردار (۱۳۹۶)، کفاشان‌کاخکی، آسمان‌دره و محمدیان (۱۳۹۶)، خواجه‌جوی و کرمانی (۱۳۹۸)، جعفری‌مقدم و همکاران (۱۳۹۸)، الهی، سورانی و رجب‌زاده (۱۳۹۸)، میرزاده، کشتی‌دار و بزم آرا (۱۳۹۸).

هنجارهای ذهنی به فشار اجتماعی درک شده توسط فرد برای انجام یا عدم انجام رفتار هدف اشاره دارد. افراد اغلب بر مبنای ادراک خود از آنچه که دیگران فکر می‌کنند، عمل می‌کنند و قصد آن‌ها جهت پذیرش رفتار به صورت بالقوه، متأثر از افرادی است که ارتباطات نزدیکی با آن‌ها دارند (گودین و کوک^۱، ۱۹۹۶ نقل در محمودی‌میمند و شهابی، ۱۳۹۳). هنجار ذهنی یک تابع از اعتقادات فرد است و سهم قابل توجهی برای نفوذ میزان انگیزه فرد برای انجام فعالیت‌های اشتراک‌گذاری دانش دارد (منصور^۲، ۲۰۱۵ نقل در الهی، سورانی و رجب‌زاده، ۱۳۹۸). پژوهش‌های پیشین نیز حاکی از آن داشت که هنجار ذهنی یکی از عوامل اصلی در اشتراک دانش بین افراد است. برای نمونه پژوهش‌های اسماعیل‌پناه و خیاط‌مقدم (۱۳۹۲)، بهلول،

^۱ . Godin & Kok

^۲ . Mansor

حسینقلی زاده و کرمی (۱۳۹۴)، کفاشان کاخکی، کمال زاده، نجی و رجیبی (۱۳۹۵) خونیکی درمیان، حسینقلی زاده و کارشکی (۱۳۹۶)، نوری کوهانی و نادى (۱۳۹۷)، الهی، سورانی و رجبزاده (۱۳۹۸).

در سال‌های اخیر مفهوم آگاهی به کرات در منابع اطلاعاتی به آن پرداخته شده است و آن‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که آگاهی به عنوان یک مکانیسمی جهت افزایش مشارکت و تسهیم دانش در فرایند مشارکتی بکار می‌رود (دانشگر، ۲۰۰۱ نقل در سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۱). مطالعات پیشین نیز به نقش عامل آگاهی در اشتراک‌گذاری دانش اشاره کرده‌اند. برای مثال در پژوهش‌های سلیمانی و همکاران (۱۳۹۱)، آزمون، ستاری و نامور (۱۳۹۷)، الهی، سورانی و رجبزاده (۱۳۹۸)، میرزاده، کشتی‌دار و بزم‌آرا (۱۳۹۸)، جعفری‌مقدم و همکاران (۱۳۹۸) نقش آگاهی در اشتراک دانش به اثبات رسیده است.

عامل با اهمیت دیگر، کنترل رفتاری درک شده است که به درجه‌ای از احساس فرد در مورد اینکه انجام یا عدم انجام یک رفتار تا چه حد تحت کنترل ارادی فرد می‌باشد. عوامل کنترل شامل عوامل داخلی و عوامل خارجی است. فاکتورهای داخلی مربوط به شخص بوده و شامل مهارت‌ها، توانایی‌ها، اطلاعات و احساسات می‌باشد و در بررسی عوامل خارجی به فاکتورهای همچون عوامل محیطی یا شغلی اشاره شده است (ایزین^۱، ۱۹۹۱ نقل در محمودی‌میمند و شهابی، ۱۳۹۳). در رابطه با عامل کنترل رفتاری درک شده در پژوهش‌های پیشین به آن پرداخته شده است. برای مثال پژوهش‌های اسماعیل‌پناه و خیاط‌مقدم (۱۳۹۲)، بهلول و حسینقلی‌زاده و کرمی (۱۳۹۴)، کفاشان کاخکی و همکاران (۱۳۹۵)، خونیکی درمیان و همکاران (۱۳۹۶)، نوری کوهان و نادى (۱۳۹۷).

۲. عوامل روانی

دسته دوم از عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش عوامل روانی است. به نظر می‌رسد از جمله متغیرهای روانی که بیشترین سهم در اشتراک دانش دارند می‌توان به اعتماد، شخصیت، و تمایل به خوداظهاری اشاره کرد.

^۱. Aizen

یکی از عوامل روانی مؤثر در اشتراک دانش، اعتماد است. مفهوم اعتماد ریشه در ادبیات دوره ارسطو دارد؛ لذا در مورد این که اعتماد چیست و چگونه می‌توان به اعتماد در محل کار دست پیدا کرد توافق اندکی وجود دارد. بیش‌تر پژوهش‌ها در مورد اعتماد، به عنوان یک موضوع و مفهوم مجزا تلقی می‌شد. موفقیت‌های مختلفی که میزان اعتماد را در سازمان‌ها و گروه‌ها ارزیابی کنند، وجود دارند؛ اما این که چگونه به این نتایج و میزان اعتماد پی برده‌اند نکته مطمئنی در دسترس نیست (درکز و فرن^۱، ۲۰۰۱ نقل در زارعی‌متین و حسن‌زاده، ۱۳۸۳). در نوشته‌های جامعه‌شناختی، مفهوم اعتماد اجتماعی هم به عنوان ویژگی افراد، ویژگی ارتباطات اجتماعی و هم ویژگی نظام اجتماعی با تأکید بر رفتار مبتنی بر تعاملات و سوگیری‌ها در سطح فردی مفهوم‌سازی شده است. در فرهنگ آکسفورد اعتماد به معنی اطمینان به بعضی از صفات یا ویژگی یک شخص و یا حتی درستی و حقانیت یک نظریه تعریف شده است (اوجاقلو و زاهدی، ۱۳۸۴). اعتماد را می‌توان مهم‌ترین مسئله پارادایم نظم و محور تفکرات جامعه‌شناس نظیر دورکیم و تونیس قلمداد کرد. در عین حال اعتماد بستر تعاملات و روابط اجتماعی و قانون مفهوم سرمایه اجتماعی است (چلبی، ۱۳۷۵). در حوزه روانشناسی و روانشناسی اجتماعی، اعتماد به عنوان ویژگی فردی مطرح می‌شود و بر احساسات، عواطف و ارزش‌های فردی تأکید می‌گردد و در بررسی اعتماد تئوری‌های شخصیت و متغیرهای فردی مورد توجه قرار می‌گیرد، بر اساس این دیدگاه، اعتماد با مفاهیمی چون همکاری، صداقت، وفاداری، صمیمیت، امید و دگرخواهی ارتباط نزدیکی دارد (اوجاقلو و زاهدی، ۱۳۸۴). اعتماد پذیرفتن دیگران در ارتباط با مصالح فرد است؛ انتظار رفتار مفید داشتن از دیگران یا دست کم مضر نبودن کنش آن‌ها برای مصالح و منافع اعتماد کنند (علی‌پور، زاهدی و شیانی، ۱۳۸۸). از طرفی در حوزه مدیریت رابینز (۱۳۹۷) اعتماد را به پنج بُعد شامل صداقت، شایستگی، ثبات یا پایداری، وفاداری و روراستی اشاره می‌کند. پژوهش‌های متعددی برای مثال پژوهش‌های خاتمیان‌فر و پریخ (۱۳۸۸)، ابیلی و همکاران (۱۳۹۰)، الوانی، عصار و عابدینی (۱۳۹۰)، مرتضوی و همکاران (۱۳۹۰)، سلیمانی و همکاران (۱۳۹۱)، کشاورزی، بیگی‌نیا و رضائی (۱۳۹۱)، اکبری و رحیمی (۱۳۹۱)، اسماعیل‌پناه و خیاط‌مقدم (۱۳۹۲)، نعمتی‌انارکی و همکاران (۱۳۹۲)، پور و مرتضوی (۱۳۹۲)، کاظمی و همکاران (۱۳۹۳)، محمودی‌میمند و شهابی (۱۳۹۳)، جعفرزاده‌کرمانی (۱۳۹۴)، بهلول و

^۱ . Dirks and Ferrin

حسینقلی زاده و کرمی (۱۳۹۴)، کفاشان کاخکی، آسمان دره و محمدیان (۱۳۹۶)، حاجیان و سردار (۱۳۹۶)، مینویی و همکاران (۱۳۹۶)، محمودی و همکاران (۱۳۹۶)، آزمون، ستاری و نامور (۱۳۹۷)، حسینی سنو و مظاهری (۱۳۹۷)، کیخا (۱۳۹۷)، تفرشی و ایرجی راد (۱۳۹۷)، جعفری مقدم و همکاران (۱۳۹۸)، قنبرپورنصرتی و همکاران (۱۳۹۸)، الهی، سورانی و رجبزاده (۱۳۹۸)، میرزاده، کشتی دار و بزم آرا (۱۳۹۸) به نقش اعتماد در اشتراک دانش پرداخته‌اند.

عامل بعدی از مؤلفه روانی، شخصیت است. شخصیت را می‌توان الگوی اختصاصی و متمایز تفکر، هیجان و رفتار دانست که اسلوب شخصی تعامل با محیط فیزیکی و اجتماعی هر شخص را رقم می‌زند (سهرابی و سلطانی نژاد، ۱۳۹۸). در خصوص شخصیت نظریه‌های مختلفی وجود دارد که شامل رویکرد روانکاوی، نوروانکاوی، رویکرد عمر، رویکرد رفتاری، رویکرد یادگیری اجتماعی، رویکرد شناختی، رویکرد انسان‌گرایی، رویکرد پردازش اطلاعات و رویکرد صفت است. آمابیل (۱۹۸۸) می‌گوید آنچه فرد می‌تواند انجام دهد، به مهارت و توانایی مرتبط با خلاقیت و شغل او بستگی دارد. از نظر مورفی (۱۹۹۱) شامل مجموعه‌ای از ویژگی‌ها و صفات فرد است که الگوهای نسبتاً پایدار پاسخ وی به موقعیت‌ها را تعیین می‌کند (نقل در صادقی و همکاران، ۱۳۹۰). توانایی انتقال و دریافت علائم یا معانی را از طریق نظام‌های نمادین (رمزها، ژست‌ها، زبان و اعداد) دارا است (آراسته و محمودی راد، ۱۳۸۳: ۷). پژوهش‌های پیشین همچون سلیمانی و همکاران (۱۳۹۱)، یوسفی امیری و همکاران (۱۳۹۴)، کارگرمقدادحاجی شورکی و همکاران (۱۳۹۵)، انتظاری، امیری و مرتجی (۱۳۹۵)، خونیکی درمیان و همکاران (۱۳۹۶)، شائمی برزکی، کیان‌پور و شاکری (۱۳۹۷)، سهرابی و سلطانی نژاد (۱۳۹۷)، خواجوی و کرمانی (۱۳۹۸)، سهرابی و سلطانی نژاد (۱۳۹۸)، میرزاده، کشتی دار و بزم آرا (۱۳۹۸) به این متغیر و نقش آن در اشتراک دانش در بین افراد اشاره کرده‌اند.

عامل سوم با اهمیت مؤلفه روانی، خود اظهاری است. خود اظهاری مهارتی است که در مراحل اولیه برقراری ارتباط مطرح می‌شود و یکی از ملزومات ارتباط مؤثر است یعنی تا زمانی که ما احساسات و یا افکار خود را آشکار نسازیم نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم که دیگران با ما همراهی و همکاری کنند. از نظر اجتماعی به این معنی است که در کنش‌های اجتماعی میل به کنترل تصویر بروز شده از خود دارد (عقیلی و قاسم‌زاده عراقی، ۱۳۹۴). در خصوص متغیر تمایل به خود اظهاری و نقش آن در اشتراک دانش پژوهش‌های همچون نعمتی انارکی و همکاران

(۱۳۹۲)، بهلول، حسینی‌زاده و کرمی (۱۳۹۴)، حاجیان و سردار (۱۳۹۶)، کیخا (۱۳۹۷)، سهرابی و سلطانی‌نژاد (۱۳۹۸) به آن پرداخته‌اند.

۳. عوامل فردی-اجتماعی

روابط انسانی و کیفیت آن دارای اهمیتی اساسی است. چنان‌که می‌توان گفت شکل‌گیری جامعه بر اساس روابط می‌باشد. بر این اساس، جامعه‌شناسی به دنبال بررسی روابط موجود در جوامع انسانی است و در بررسی روابط اجتماعی بیشتر نظریه پردازان داشتن روابط گرم، صمیمی و دارای اعتماد را منشاء اثرات مطلوبی برای جامعه دانسته‌اند (غلامزاده و شارع‌پور، ۱۳۸۹). مطابق نظریه خود اثر بخشی، افراد بسته به سطح درک‌شان از اثر بخشی برای انجام وظیفه، عهده‌دار آن می‌شوند. افراد با رضایت خاطر، وظایفی را می‌پذیرند که احساس می‌کنند به طور موفقیت‌آمیزی از عهده انجام آن برمی‌آیند (سمیعی، ۱۳۷۵ به نقل از فتحی، ۱۳۸۴). از مهم‌ترین متغیرهای مربوط به مؤلفه عوامل فردی-اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی، چشم‌انداز مشترک و ارتباطات است.

عامل مهمی از مؤلفه فردی-اجتماعی، مهارت‌های ارتباطی است. ارتباط ماهرانه به رابطه برقرار کردن با دیگران به شکلی کارآمد و مناسب گفته می‌شود (تی‌وود، ۱۳۷۹) مهارت‌های ارتباطی آن دسته از مهارت‌هایی که به واسطه آن‌ها افراد می‌توانند درگیر تعامل‌های بین فردی شوند، یعنی فرایندی که افراد طی آن، اطلاعات، افکار، و احساس‌های خود را از طریق مبادله پیام‌های کلامی و غیرکلامی با یکدیگر در میان می‌گذارند (هارجی، ساندرز و دیکسون، ۱۳۸۴ نقل در اشرفی‌ریزی و همکاران، ۱۳۹۱). در این رابطه مقالات متعددی به موضوع مهارت‌های ارتباطی پرداخته‌اند. برای مثال پژوهش‌های اکبری و رحیمی (۱۳۹۱)، جابری، سلیم و خزائی‌پور (۱۳۹۳)، کاظمی، وحیدی‌مطلق و وحیدی‌مطلق (۱۳۹۳)، جعفرزاده‌کرمانی (۱۳۹۴)، انتظاری، امیری و مرتجی (۱۳۹۵)، حاجیان و سردار (۱۳۹۶)، فرخ و شاه‌طالبی (۱۳۹۷)، آزمون، ستاری و نامور (۱۳۹۷) و جعفری‌مقدم و همکاران (۱۳۹۸).

عامل مهم دیگر از مؤلفه فردی-اجتماعی، چشم‌انداز مشترک در بین افراد است. برخورداری از چشم‌انداز مشترک یا هدف مشترک، افراد را به همدیگر نزدیک کرده و موجب اعتماد به آنان می‌شود. پژوهش‌های پیشین نیز به این نکته که چشم‌اندازهای مشترک یا به طور

کلی اهداف مشترک موجب اشتراک دانش در بین آنان می‌شود، اشاره شده است. برای نمونه پژوهش‌های خاتمیان فر و پریخ (۱۳۸۸)، مرتضوی و همکاران (۱۳۹۰)، اکبری و رحیمی (۱۳۹۱)، اسماعیل‌پناه و خیاط‌مقدم (۱۳۹۲)، محمودی میمند و شهبایی (۱۳۹۳)، بهلول، حسینقلی‌زاده و کرمی (۱۳۹۴)، محمودی و همکاران (۱۳۹۶)، انبارکی، جوکار و ابراهمی (۱۳۹۷) به این متغیر که نقش اساسی در اشتراک دانش بین افراد دارد به اثبات رسیده است.

عامل سوم با اهمیت از مؤلفه فردی-اجتماعی، ارتباطات است. ارتباطات یکی از مفاهیم اساسی در علوم اجتماعی، به ویژه علوم ارتباطات در عصر کنونی است. مفهوم ارتباطات مفهومی نسبتاً بدیهی و با سادگی قابل درک است، اما تعاریف گوناگون این مفهوم، بازگوکننده پیچیدگی بیش از حد آن است (باهرل^۱، ۱۹۷۴ نقل در بشیر، ۱۳۸۷). مهم‌ترین بخش زندگی تمامی افراد بشر را ارتباطات تشکیل می‌دهد به گونه‌ای که انسان بدون ارتباط با دیگران یا اصلاً وجود ندارد یا اگر وجود داشته باشد تنها می‌توان او را از جنبه‌های زیستی و فیزیولوژیک در شمار انسان‌ها قرار داد (زکی، ۱۳۸۵). پژوهش‌های پیشین نیز به این متغیر اشاره کرده‌اند و نتایج پژوهش‌ها نشان از رابطه بین ارتباطات و اشتراک دانش وجود داشته است. برای مثال می‌توان پژوهش‌های خاتمیان فر و پریخ (۱۳۸۸)، اکبری و رحیمی (۱۳۹۱)، یاسینی و شیری (۱۳۹۳)، جعفرزاده کرمانی (۱۳۹۴) و محمودی و همکاران (۱۳۹۶) اشاره کرد.

پیشینه پژوهش

بررسی منابع پیشین حاکی از آن است که پژوهش‌های متعددی به نقش عوامل رفتاری بر اشتراک دانش پرداخته‌اند. در اینجا به برخی از آن‌ها که قرابتی با مؤلفه‌های این پژوهش دارند، اشاره می‌شود.

خاتمیان فر و پریخ (۱۳۸۸) در پژوهشی به بررسی عوامل مشوق و بازدارنده اشتراک دانش در سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که از میان عوامل فردی مؤثر بر اشتراک دانش، کسب دانش، ایجاد ارتباط و کسب وجهه

^۱ . Buhler

اجتماعی، احساس مسئولیت، اعتماد میان کتابداران به‌عنوان عوامل مشوق اشتراک دانش شناخته شدند.

ابیلی، نارنجی‌ثانی، رشیدی و مختاریان (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی نقش عوامل مؤثر بر اشتراک‌گذاری دانش سازمانی در مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که اشتراک دانش با تعهد و اعتماد به طور مثبت ارتباط دارد.

الوانی، عصار و عابدینی (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی رابطه اعتماد با تسهیم دانش در معاونت آموزش ناجا و مراکز تابعه پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که بین اعتماد و اشتراک دانش رابطه معناداری وجود داشت.

مرتضوی، حکیمی، سودی و قلی‌زاده (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی تأثیر ادراک از عدالت و اعتماد بر طفره رفتن اجتماعی تیم‌ها در تسهیم دانش: تیم‌های تحقیق و توسعه‌ی مستقر در شهرک صنعتی طوس مشهد پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که تسهیم دانش از رفتار صادقانه، رعایت منافع دیگران، تخصیص منصفانه‌ی منابع و تدوین رویه‌های شفاف و به دور از تبعیض تأثیر می‌پذیرد.

سلیمانی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی نقش و میزان تأثیر فاکتورهای فردی کارکنان بر کیفیت تسهیم دانش در اداره امور زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی استان آذربایجان غربی پرداختند. نتایج نشان داد که میزان آگاهی، انگیزش، شخصیت و اعتماد بر روی کیفیت تسهیم دانش مورد بررسی قرار گرفت و نتایج حاصل از تحقیق رابطه مستقیم و معناداری بین کلیه عوامل فردی و کیفیت تسهیم دانش را اثبات نمودند.

اکبری و رحیمی (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی شناسایی و رتبه‌بندی عوامل انگیزشی مؤثر بر اشتراک دانش در یک سازمان صنعتی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد عوامل انگیزشی درونی نسبت به عوامل انگیزشی بیرونی از اولویت بالاتری نزد کارکنان برخوردار بوده و عوامل انگیزشی شامل ارتباط دوستانه و صمیمی و ترفیع شغلی مهم‌ترین عوامل انگیزشی درونی و بیرونی مؤثر بر اشتراک دانش شناخته شدند.

کشاورزی، بیگی‌نیا و رضائی (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی نقش اعتماد بین فردی با تسهیم دانش در سازمان ملی گاز ایران پرداختند. نتایج نشان داد که همبستگی مثبت و معناداری بین اعتماد بین فردی با تسهیم دانش و مؤلفه‌های آن‌ها وجود داشت.

خیاط‌مقدم و اسماعیل‌پناه (۱۳۹۲) در پژوهشی به بررسی وضعیت موجود اشتراک‌گذاری دانش بین اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که اشتراک‌گذاری دانش بین اعضای هیأت علمی، به غیر از مؤلفه قدرت دانشی در تمامی مؤلفه‌های مورد بررسی از سطح نسبتاً مطلوبی برخوردار است. بین تمامی متغیرهای پژوهش (به غیر از مؤلفه قدرت دانشی) رابطه مثبت و معناداری مشاهده گردید. قصد به اشتراک‌گذاری بیشترین نقش را در توضیح رفتار به اشتراک‌گذاری دانش و نگرش نسبت به اشتراک‌گذاری دانش بیشترین نقش را در توضیح قصد به اشتراک‌گذاری دانش داشت.

پور و مرتضوی (۱۳۹۲) در پژوهشی به بررسی تبیین عوامل مؤثر بر نگرش و رفتار مبتنی بر تسهیم دانش در بین پرستاران بیمارستان ۱۷ شهریور پرداختند. نتایج این پژوهش حاکی از این است که اعتماد متقابل بر ترغیب همکاری و تبادل اطلاعات بین پرستاران اثر می‌گذارد. نعمتی‌انارکی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی به بررسی عوامل فردی مؤثر بر اشتراک دانش میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی پرداختند. نتایج نشان داد حدود ۴۹ درصد اساتید نسبت به اشتراک دانش دید مثبت داشتند. ۵۳ درصد تمایل زیادی به اشتراک دانش با سایرین دارند. ۳۵ درصد اساتید با انگیزه‌های مختلف به اشتراک دانش با دیگر اساتید پرداختند و ۵۲ درصد نیز نقش اعتماد و تعهد را در به اشتراک‌گذاری دانش بسیار زیاد دانستند.

محمودی‌میمند و شهبابی (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی نقش سرمایه اجتماعی و کنترل رفتاری به عنوان عوامل تأثیرگذار بر وضعیت تسهیم دانش ضمنی میان کارکنان بانک ملی شهر کرمانشاه پرداختند. نتایج حاکی از آن داشت که سرمایه اجتماعی در قالب دو متغیر اعتماد مبتنی بر تمایل و ارزش‌های مشترک و کنترل داخلی بر قصد تسهیم دانش ضمنی تأثیر مثبت دارد. کاظمی، وحیدی مطلق و وحیدی مطلق (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی تأثیر عوامل اثرگذار بر اشتراک دانش در جوامع مجازی ایرانی پرداختند. نتایج نشان داد که بین هنجارهای تبادل شده و اعتماد بین فردی، خودکارآمدی اشتراک دانش، مزیت مرتبط درک شده و سازگاری درک شده و اشتراک دانش در جوامع مجازی ارتباط مثبت و معنادار و همبستگی قوی وجود دارد.

جابری، سلیمی و خزائی‌پور (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی تأثیر انگیزش‌های درونی و بیرونی بر تسهیم دانش کارکنان در سازمان‌های ورزشی در بین کارمندان ادارات تربیت بدنی استان

اصفهان پرداختند. نتایج نشان داد پاداش‌های سازمانی مورد انتظار، مزایای متقابل، خودکارآمدی دانش و لذت بردن از کمک به دیگران، نگرش نسبت به تسهیم دانش تأثیر می‌گذارد. یاسینی و شیرینی (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی تأثیر انگیزش فردی و سرمایه‌های اجتماعی معلمان بر تمایل آن‌ها برای اشتراک‌گذاری دانش ضمنی و آشکار پرداختند. نتایج نشان داد که متغیرهای سه‌گانه همکاری و ارتباط متقابل، لذت و رضایت و سرمایه اجتماعی در بهبود تعامل معلمان جهت اشتراک‌گذاری دانش آشکار و ضمنی تأثیر معناداری دارند. سلیمی، کشاورزی و حیدری (۱۳۹۳) در پژوهشی به مطالعه تجربی رابطه توانمندسازی روانشناختی و بلوغ رفتار تسهیم دانش دانشجویان دکتری دانشگاه شیراز پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد رابطه معناداری بین توانمندسازی روانشناختی و نگرش به تسهیم دانش وجود دارد.

بهلول، حسینقلی‌زاده و کرمی (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی نقش عوامل فردی، سازمانی و فنی در پیش‌بینی باورهای رفتاری، هنجاری و کنترلی معلمان نسبت به اشتراک دانش پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد مؤلفه تمایل به اشتراک دانش بیشترین میانگین و مؤلفه‌های رفتار اشتراک دانش، باورهای هنجاری، باورهای کنترلی و باورهای رفتار نسبت اشتراک دانش در مراتب بعدی قرار دارند. نتایج تحلیل مسیر نشان داد باورهای هنجاری و باورهای کنترلی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم نقش تعیین‌کننده در ایجاد تمایل و رفتار اشتراک دانش معلمان دارند. همچنین درک از دست دادن قدرت، درک لذت بردن از کم به دیگران، کسب شهرت، نوآوری و فناوری با واسطه باورهای هنجاری بر تمایل به اشتراک دانش اثر می‌گذارد و سه عامل فواید درک شده، فناوری و نوآوری با واسطه باورهای کنترلی بر رفتار اشتراک دانش اثر مستقیم دارند. اخوان و حسینی‌سرخوش (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی عوامل انگیزشی و سازمانی مؤثر بر شکل‌گیری رفتار تسهیم دانش میان کارکنان در یک مرکز تحقیق و توسعه صنعتی پرداختند. نتایج این مطالعه حاکی از این است که امنیت ادراک شده به‌عنوان متغیر میانجی بین حریم خصوصی و اعتماد عمل می‌کند. اعتماد بر رفتار به اشتراک‌گذاری اطلاعات تأثیر دارد. یوسفی‌امیری و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی در تسهیم دانش در بین دانشجویان شاغل دانشکده مدیریت دانشگاه تهران پرداختند. نتایج این پژوهش

نشان داد بُعد سازگاری بر تسهیم دانش اثر مثبت و معنادار اما بُعد روان رنجوری بر تسهیم دانش اثر منفی و معنادار بود.

جعفرزاده کرمانی (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی تأثیر عوامل فردی بر رفتار اشتراک دانش اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش شناسی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد اعتماد، همکاری، ارتباطات و توانایی اعضای هیأت علمی در کاربرد فناوری‌ها به طور معناداری بر رفتار اشتراک دانش آنان تأثیر داشت.

کارگشورکی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی اثر ویژگی‌های شخصیتی بر روی تسهیم دانش و رفتار کاری نوآورانه کارکنان پژوهشگاه صنعت نفت پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد اثر مثبت و معنادار ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایی، تطابق‌پذیری و گشودگی بر تسهیم دانش بود. همچنین تأثیر مثبت و معنادار تسهیم دانش بر رفتار کاری نوآورانه حمایت نمود.

انتظاری، امیری و مرتجی (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی ارائه الگوی رفتار اشتراک دانش متخصصان ایرانی در فضای مجازی پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد شاخص‌های بُعد فردی شامل انگیزش، اخلاقیات، شخصیت (برون‌گرا، سازش‌کار و خود گشوده)، توانایی، نگرش به منظور اشتراک دانش و امنیت روانی بود. همچنین در بُعد گروهی سه شاخص منافع مشترک، ساختار گروه و سرمایه اجتماعی است.

کفاشان کاخکی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی پیش شرط‌ها و پیامدهای قصد اشتراک دانش در بین دانشجویان تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد نگرش، هنجارهای ذهنی، باورهای رفتاری و باورهای هنجاری بر قصد اشتراک دانش تأثیر می‌گذارند. قصد اشتراک دانش تأثیری مستقیم و معنادار بر انواع رفتارهای فرد در خصوص اشتراک دانش دارد.

حاجیان و سردار (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی ارائه الگویی برای سنجش عوامل انگیزشی درونی و بیرونی مؤثر در تمایل کارکنان به تسهیم دانش پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد عوامل انگیزشی بیرونی و درونی بر نگرش نسبت به تسهیم دانش تأثیر داشته و نگرش نسبت به تسهیم دانش بر تمایل به تسهیم دانش صریح و ضمنی؛ عوامل انگیزشی بیرونی بر تمایل به تسهیم دانش ضمنی و عوامل انگیزش درونی بر تمایل به تسهیم دانش صریح؛ عوامل انگیزش

بیرونی بر تمایل به تسهیم دانش صریح و عوامل انگیزشی درونی بر تمایل به تسهیم دانش ضمنی از طریق نگرش؛ و تمایل به تسهیم دانش ضمنی بر تمایل به تسهیم دانش صریح تأثیر داشتند.

کفاشان‌کاخکی، آسمان‌دره و محمدیان (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی سنجش میزان تأثیر عوامل مؤثر بر شکل‌گیری رفتار اشتراک دانش از دیدگاه دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد با توجه به نظر خبرگان ارزش درک شده، انگیزش، سهولت درک شده و اعتماد عمده‌ترین عوامل مؤثر بر اشتراک دانش بود. همچنین دو عامل نگرش به اشتراک دانش و قصد رفتاری الگوی اولیه پژوهش را شکل دادند.

محمودی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر عوامل شناختی-اجتماعی بر رفتار اشتراک دانش در جامعه دانشگاهی پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد متغیر اعتماد، دیدگاه مشترک و قوت رابطه بر رفتار اشتراک دانش تأثیرگذار هستند.

مینویی، رضایی‌دیزگاه و داداشی‌جوکندان (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی تبیین نقش تعهد عاطفی و اعتمادشناختی در ارتباط بین رضایت و قصد تسهیم دانش بانک انصار استان گیلان پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد رضایت بر تسهیم دانش کارکنان تأثیر مؤثر نداشت. ولی رضایت بر تسهیم دانش با توجه به اعتمادشناختی کارکنان تأثیر داشت. رضایت بر تسهیم دانش با توجه به تعهد عاطفی کارکنان تأثیر داشت.

آرمون، ستاری و نامور (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی شناسایی و تبیین عوامل مؤثر بر اشتراک دانش میان اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل پرداختند. نتایج نشان داد نگرش فرد، دانش و شناخت، توانایی و مهارت فرد، مالکیت فکری، اعتماد و اطمینان، انتقادپذیری، تجربه و زمان بر اشتراک دانش نقش داشته‌اند.

نوری‌کوهانی و نادری (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی رابطه ساختاری بین انگیزش درونی و بیرونی، نگرش به تسهیم دانش، کنترل رفتاری ادراک شده، هنجارهای ذهنی و نیت تسهیم دانش با رفتار تسهیم شده پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که انگیزش درونی و بیرونی، نگرش در باره تسهیم دانش، کنترل رفتاری ادراک شده، هنجارهای ذهنی و نیت تسهیم دانش بر افزایش رفتار تسهیم دانش دبیران مؤثر است.

شائمی‌برزکی، کیان‌پور و شاکری (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی فرایند درون فردی مشارکت در تسهیم دانش پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد نگرش مثبت فرد، باورهای کلی، امیال و علاقه‌ها، روحیات فرد، شخصیت، مشخصات ژنتیکی، خانوادگی و تحصیلی، رفتار گیرنده دانش در ایجاد حس خوب و منجر به میل به تسهیم دانش می‌گردد.

کیخا (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی عوامل اعتماد بین فردی مؤثر بر رفتار اشتراک دانش در جوامع مجازی پرداخت. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که اعتماد بین فردی به میزان قابل توجهی قصد اشتراک دانش را در کاربران جوامع مجازی تحت تأثیر قرار می‌دهد و عواملی مانند توانایی، خیرخواهی، صداقت، قابل پیش‌بینی بودن، شایستگی، دیدگاه مشترک، رشد دانش و ایجاد و شرکت در ارتباطات شخصی همگی بر اعتماد بین فردی اعضای مجازی تأثیر مثبت دارند.

انبارکی، جوکار و ابراهیمی (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی شناخت عوامل مشوق و بازدارنده تسهیم دانش در شبکه‌های اجتماعی علمی پیوسته پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که عوامل چشم‌انداز مشترک، عمل متقابل، اطمینان در تمایل به اشتراک‌گذاری بر اشتراک دانش مؤثر بودند.

تفرشی و ایرجی‌راد (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی نقش واسطه‌ای اعتمادشناختی و تعهد عاطفی بر رابطه رضایتمندی شغلی و قصد اشتراک‌گذاری دانش پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که متغیرهای رضایتمندی شغلی، اعتمادشناختی، و تعهد عاطفی تأثیر مثبت بر قصد اشتراک‌گذاری دانش دارد.

حسینی‌سنو و مظاهری (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی تأثیر حریم خصوصی، امنیت و اعتماد ادراک شده بر رفتار به اشتراک‌گذاری اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی موبایل؛ نقش تعدیل‌کننده متغیر جنسیت به این نتیجه دست یافتند که امنیت ادراک شده به عنوان متغیر میانجی بین حریم خصوصی و اعتماد عمل می‌کند. اعتماد بر رفتار به اشتراک‌گذاری اطلاعات تأثیر دارد.

فرخ و شاه‌طلبی (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی رابطه بین یادگیری خود راهبر، خودکارآمدی و سواد اطلاعاتی با رفتار تسهیم دانش پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که بین یادگیری خودراهبر با رفتار تسهیم دانش، خودکارآمدی با رفتار تسهیم دانش و بین سواد اطلاعاتی با رفتار تسهیم دانش رابطه معناداری وجود داشت.

سهرابی و سلطانی‌نژاد (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی ارائه مدل ساختاری تسهیم دانش کارکنان؛ ملاحظه نقش ویژگی‌های شخصیتی کارکنان ستادی اداره کل ورزش و جوانان استان تهران پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد ویژگی‌های شخصیتی و مؤلفه‌های آن یعنی اقتدارگرایی، عزت نفس، کانون کنترل و سازگاری بر تسهیم دانش تأثیر مثبت و معناداری دارند.

الهی، سورانی و رجب‌زاده (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی وضعیت‌یابی مؤلفه‌های انگیزه کارکنان و به اشتراک‌گذاری دانش قبل و بعد از پیاده‌سازی مدیریت دانش پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد انگیزه کارکنان و اشتراک‌گذاری بعد از پیاده‌سازی مدیریت دانش در مقایسه با قبل از آن تفاوت معناداری داشته است.

میرزاده، کشتی‌دار و بزم‌آرا (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی نقش عوامل فردی و فناوری اطلاعات بر تسهیم دانش معلمان تربیت بدنی آموزشگاه‌های خراسان رضوی پرداختند. نتایج حاکی از آن داشت که رابطه مستقیم و معناداری بین کلیه عوامل فردی و فناوری اطلاعات و تسهیم دانش وجود دارد و همچنین تحلیل نتایج رگرسیون حاکی از آن بود که متغیر تسهیم دانش بر اساس متغیرهای عوامل فردی و فناوری اطلاعات قابل پیش‌بینی بود.

قنبرپورنصرتی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی نقش اعتماد و معنویت در محیط کار بر رفتار تسهیم دانش کارکنان اداره کل ورزش و جوانان استان تهران پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد اعتماد و معنویت در محیط کار بر رفتار تسهیم دانش کارکنان اثری مثبت و معناداری داشت.

سهرابی و سلطانی‌نژاد (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی توسعه مدل ساختاری تأثیر خصیصه‌های شخصیتی بر قصد به اشتراک‌گذاری اطلاعات در وب‌سایت‌های تجاری و نقش تعدیل‌گر تمایل به خوداظهاری پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد خصیصه‌های شخصیتی و مؤلفه‌های آن یعنی اقتدارگرایی، عزت نفس، کانون و کنترل و سازگاری بر قصد به اشتراک‌گذاری اطلاعات تأثیر مثبت و معناداری دارند و تمایل به خوداظهاری در این ارتباط نقش تعدیل‌کنندگی دارد.

جعفری مقدم و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به شناسایی عوامل مؤثر بر تسهیم دانش در میان کارآفرینان نوپا بالقوه پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد سه دسته عوامل فردی (باور و انگیزه‌های فردی، پیوند با شبکه‌های اجتماعی، مهارت ارتباط‌های بین فردی، اعتماد، ترس از به اشتراک‌گذاری، آگاهی از منابع دانش، خانواده و ...)؛ عوامل سازمانی (سبک رهبری، استراتژی،

فناوری، نظام انگیزش و پاداش، قوانین سازمانی، فرهنگ و ساختار؛ عوامل محیطی (محیط ملی، صنعت، محیط ملی کسب و کار، محیط بین‌الملل صنعت، محیط اختصاصی کسب و کار...) بر اشتراک دانش مؤثرند.

کابرا، کالینز و سالگادو^۱ (۲۰۰۶) در پژوهشی به بررسی عوامل تعیین‌کننده مشارکت فردی در اشتراک دانش پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که خودکارآمدی، گشودگی به تجربه، پشتیبانی ادراک شده از سوی همکاران و سرپرستان و تا حدی کمتر، تعهد سازمانی، استقلال شغلی، درک در مورد در دسترس بودن و کیفیت سیستم‌های مدیریت دانش، و درک پاداش‌های مرتبط با به اشتراک‌گذاری دانش، به طور قابل توجهی گزارش خود از مشارکت در تبادل دانش را پیش بینی کرد.

توحیدی‌نیا و موسی‌خانی^۲ (۲۰۱۰) در پژوهشی به بررسی رفتار اشتراک دانش و پیش‌بینی‌کننده‌های آن پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که خودکارآمدی و درک روابط متقابل به عنوان عوامل مؤثر بر نگرش ارتباط معناداری را با نگرش نسبت به اشتراک‌گذاری دانش نشان دارند.

سدیقم و ینین (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی تأثیر اعتماد و سود متقابل بر دانشجویان مقطع کارشناسی مالزی از طریق فیس‌بوک پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که اعتماد و سود متقابل متقابل پیش‌بینی‌کننده‌های اشتراک دانش در بین دانشجویان که بر عملکرد تحصیلی و شناخت آن‌ها تأثیر می‌گذارد. دانشجویان با سطح بالایی از نوع دوستی در مقایسه با افرادی که سطح پایین‌تری دارند، در به اشتراک‌گذاری دانش بدون پیش‌شرط بازتر هستند. همچنین گروه‌های فیس‌بوک به عنوان یک انجمن آنلاین، تعامل، اعتماد و همکاری در بین دانشجویان افزایش می‌دهد.

پارک و گابارد (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی عواملی که بر رفتار اشتراک دانش پژوهشگران در جوامع تحقیقاتی علوم بهداشت و زندگی پرداختند. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که سود متقابل بر رفتار اشتراک دانش آشکار و صریح در جوامع تحقیقاتی علوم بهداشتی و بهداشتی مؤثر است. شهرت تأثیر اصلی در قصد پژوهشگران برای به اشتراک گذاشتن دانش صریح و رابطه

^۱ . Cabrera, Collins & Salgado

^۲ . Tohidinia & Mosakhani

پیش‌بینی شده در هدف پژوهشگران برای به اشتراک‌گذاری دانش ضمنی تأثیر داشت. ولی نوع دوستی هیچ تأثیر عمده‌ای بر اشتراک دانش نداشت. در انتها، نگوین، سیری و مالک^۱ (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی تأثیرهای چند سطحی بر رفتارهای تسهیم دانش فردی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که ظرفیت جذب، اعتماد و تعامل اجتماعی فرد به طور قابل توجهی بر رفتار اشتراک دانش تأثیر می‌گذارد. علاوه بر این، این مطالعه به تأثیر تعدیل‌کننده فرصت اشتراک دانش و جمع‌گرایی در بررسی تأثیر ظرفیت جذب، اعتماد و تعامل اجتماعی بر رفتار اشتراک دانش پرداخت.

سؤالات پژوهش

۱. توزیع انتشار مقالات در زمینه عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش طی یک دهه چگونه بوده است؟
۲. کدامیک از حوزه‌های موضوعی در تولید مقالات در زمینه عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش نقش داشته‌اند؟
۳. پژوهشگران از چه رویکرد پژوهشی و ابزار گردآوری داده‌ها به منظور شناسایی عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش استفاده کرده‌اند؟
۴. جامعه آماری مورد پژوهش در مقالات منتشر شده عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش چگونه بوده است؟
۵. عوامل و متغیرهای رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش کدامند؟

روش شناسی پژوهش:

در این مطالعه از روش مرور نظام‌مند به‌عنوان روش پژوهش استفاده شد. مرور نظام‌مند اساساً برای پاسخگویی به یک سؤال پژوهشی مبتنی بر ارزیابی همه مطالعات پژوهشی مربوط به این سؤال، صورت می‌گیرد (استریچ و سافیر^۲، ۲۰۱۲) و نوعی مطالعه و تحلیل ثانویه مطالعات پیشین است. به عبارتی، مرور نظام‌مند، جستجوی ساخت یافته‌ای است که بر اساس قوانین و ضوابط از

^۱ . Nguyen, Siri & Malik

^۲ . Strech & Sofaer

قبل تعیین شده انجام می‌شود (گلاس، ۱۹۸۱؛ کنت، ۱۹۹۶ نقل در کلاتتری، روشن‌فکر و جواهری، ۱۳۹۰). به منظور بررسی فرایند پژوهش از چارچوب آرکسی و اومالی^۱ (۲۰۰۵) به عنوان راهنمای اصلی استفاده شد. علت انتخاب این چارچوب این است که مراحل تحلیل بر پایه بهترین و در عین حال از دستورالعمل ساده‌ای برخوردار است. این مراحل شامل:

مرحله اول شناسایی مطالعات مرتبط با اشتراک دانش بود. با توجه به هدف پژوهش، از راهبردهای جستجوی اطلاعات از دو پایگاه مشهور به زبان فارسی که امکان دسترسی آزاد به متن کامل مقالات را میسر می‌سازند یعنی پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و پورتال جامع علوم انسانی استفاده شد. دلیل استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی به‌جای بررسی مستقیم مجلات این بود که پایگاه‌های اطلاعاتی نظیر این دو مجلات معتبر را گردآوری و در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهند. برای تدوین راهبردهای جستجو، کلید واژه‌ها بر مبنای نظر دو نفر از اعضای هیأت علمی گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی استفاده شد. کلید واژه‌های مورد نظر در این مطالعه، شامل اشتراک دانش، تسهیم دانش، اشتراک اطلاعات، اشتراک داده و اشتراک‌گذاری دانش بودند. نتایج این مرحله در جدول (۱) نشان داده شده است.

جدول ۱. توزیع فراوانی مقالات جستجو شده در دو پایگاه

ردیف	نام پایگاه اطلاعاتی	اشتراک دانش	اشتراک‌گذاری دانش	تسهیم دانش	اشتراک اطلاعات	اشتراک داده	چکیده	جمع کل
۱	پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی	۶۷ (۲۹/۱۳)	۲۰ (۸/۶۹)	۱۱۴ (۴۹/۵۶)	۱۲ (۵/۳۱)	۸	۱۱ (۴/۷۸)	۳۳۰
	فراوانی درصد							
۲	پرتال جامع علوم انسانی	۶۳ (۲۸/۶۳)	۲۱ (۹/۵۴)	۱۱۹ (۵۴/۰۹)	۹ (۴/۰۹)	۵ (۲/۲۷)	۴ (۱/۸۱)	۲۲۰
	فراوانی درصد							
جمع کل		۱۳۰ (۲۸/۸۸)	۴۱ (۹/۱۱)	۲۳۳ (۵۱/۷۷)	۲۱ (۴/۶۶)	۱۳ (۳/۸۸)	۱۵ (۳/۳۳)	۴۵۰

^۱. Arksey & O'malley

مطابق جدول (۱)، بیشترین فراوانی مربوط به واژه تسهیم دانش با تعداد ۲۳۳ مقاله معادل ۵۱/۷۷ درصد و کمترین فراوانی مربوط به واژه اشتراک داده با تعداد ۱۳ مقاله معادل ۲/۸۸ درصد بود. سایر کلیدواژه‌ها در جدول فوق قابل مشاهده است.

مرحله دوم معیار انتخاب مقالات بود. معیار ابتدایی برای ورود به مطالعه ارتباط مقالات با عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک‌گذاری دانش در مقالات بود. در این مرحله تمامی مقالاتی که به نحوی همسو با هدف این پژوهش بودند انتخاب شدند. بنابراین معیارهای اصلی ورود و خروج مطالعات به صورت زیر بودند:

۱. بازه زمانی مقالات منتشر شده از فروردین ۱۳۸۸ تا دی سال ۱۳۹۹ و فقط به زبان فارسی که به صورت دسترسی آزاد بودند.

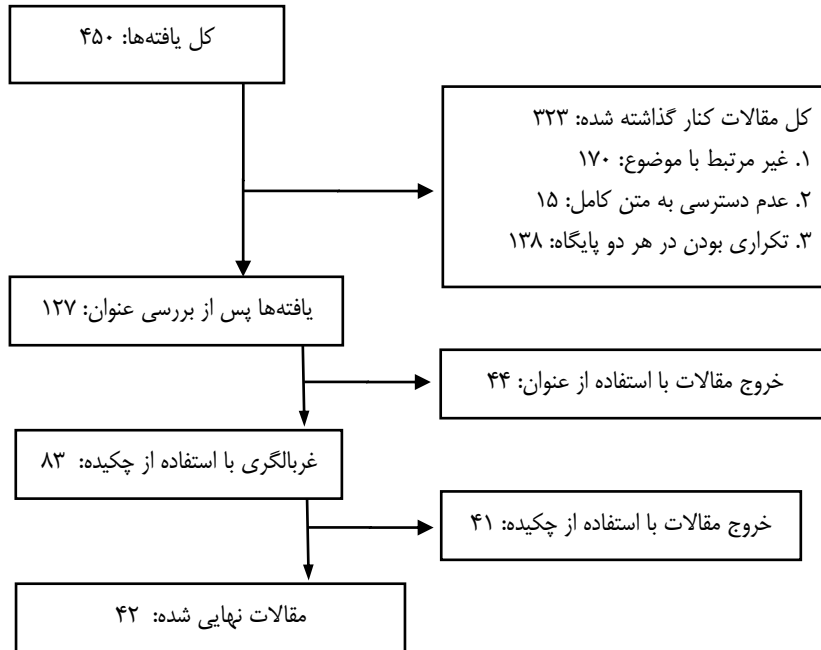
۲. مقالات منتشره دارای متن کامل بوده و مقالاتی که به صورت چکیده توسط این دو پایگاه فهرست شده بودند مورد مطالعه قرار نگرفت.

۳. مقالات مربوط به همایش‌ها، کنفرانس‌ها، سمینارها و کنگره‌ها در نظر گرفته نشدند. مرحله سوم استخراج داده‌ها از مقالات بود. در این مرحله کلیه مقالات مرتبط با موضوع، انتخاب سپس در فرم استخراج داده‌ها بر اساس نرم‌افزار اکسل که منطبق با هدف پژوهش طراحی گردید، انتقال داده شد.

مرحله چهارم گردآوری، جمع‌بندی و گزارش داده‌ها انجام شد. لازم بذکر است به‌منظور تأیید داده‌های استخراج شده از مقالات مورد بررسی، دست‌نوشته تنظیم شده به منظور بازخوانی در اختیار دو نفر از اعضای هیأت علمی گروه آموزشی علوم اطلاعات و دانش‌شناسی و آموزش زبان انگلیسی که در رابطه با اشتراک دانش کار کرده و دارای مقالاتی در این زمینه بودند، قرار گرفت و نظرهای هر یک از آنان به صورت مجزا گردآوری سپس با یکدیگر مقایسه و نظرات مشابه و متفاوت آنان مورد تحلیل قرار گرفت. همچنین پس از استخراج متغیرهای مورد استفاده در مقالات منتخب، آن‌ها را در اختیار یک نفر از اعضای هیأت علمی گروه روانشناسی قرار گرفت و بر اساس نظر و پیشنهاد ایشان متغیرهای بدست آمده تقسیم‌بندی شد.

یافته‌های پژوهش:

بررسی اولیه، تعداد ۴۵۰ مقاله جستجو شد. نتایج فرایند و نحوه انتخاب حجم نمونه مقالات در شکل ۱ نشان داده است.

شکل ۱. فرایند انتخاب مقالات مرتبط با اشتراک دانش

مطابق شکل (۱)، تعداد ۳۲۳ مقاله شامل (۱۷۰ مقاله غیرمرتبط با هدف پژوهش، ۱۵ مقاله عدم دسترسی به متن کامل آن و ۱۳۸ مقاله تکراری در هر دو پایگاه) غربالگری شد. از مجموع ۱۲۷ مقاله مانده در مرحله اول، تعداد ۴۴ مقاله براساس عنوان آنان که با هدف پژوهش همسو نبودند مورد بررسی قرار نگرفتند. در مرحله بعدی با استفاده از بررسی چکیده مقالات، ۴۱ مقاله کنار گذاشته شد. در نهایت با استفاده از متن اصلی مقاله تعداد ۴۲ مقاله به عنوان نمونه آماری این پژوهش در نظر گرفته شد. مشخصات این ۴۲ مقاله در جدول (۲) نشان داده شده است.

جدول ۲. مطالعات بررسی شده در پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و پورتال جامع علوم انسانی به ترتیب کد مقاله

کد مقاله	منبع	عنوان مقاله	عنوان مجله	متغیرهای مورد بررسی
۱	خونیک‌درمیان، حسین‌قلی‌زاده و کارشکی (۱۳۹۶)	نقش واسط انگیزش، نگرش و هنجارهای ذهنی در رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و رفتار اشتراک دانش دبیران دوره دوم متوسطه	تعلیم و تربیت	ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی، روان‌رنجور‌خویی، تجربه‌پذیری، باوجدان بودن و سازگاری)، کنترل ادراک شده، نگرش، هنجار ذهنی و انگیزش
۲	خواجوی و کرمانی (۱۳۹۸)	بررسی عوامل مؤثر بر تسهیم‌دانش در موسسات حسابرسی	دانش حسابرسی	عوامل انگیزشی، فناوری، ویژگی‌های شخصیتی و ویژگی‌های ادراکی
۳	جعفری‌مقدم و همکاران (۱۳۹۸)	شناسایی عوامل مؤثر بر تسهیم دانش در میان کارآفرینان نوپا و بالقوه	پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی	مهارت ارتباط‌های بین‌فردی، تفاوت‌های فردی، باور و انگیزه فردی، خانواده، آگاهی از منابع دانش، محدودیت‌های زبانی، تجربه، ترس و اعتماد
۴	سهرابی و سلطانی‌نژاد (۱۳۹۸)	توسعه مدل ساختاری تأثیر خصیصه‌های شخصیتی بر قصد به اشتراک‌گذاری اطلاعات در وب‌سایت‌های تجاری: نقش تعدیل‌گر تمایل به خوداظهاری	روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی	خصیصه‌های شخصیتی (اقتدارگرایی، عزت‌نفس، کانون کنترل و سازگاری) و تمایل به خوداظهاری

کد مقاله	منبع	عنوان مقاله	عنوان مجله	متغیرهای مورد بررسی
۵	اسماعیل پناه و خیاط مقدم (۱۳۹۲)	بررسی وضعیت موجود اشتراک گذاری دانش بین اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها (مطالعه موردی: دانشگاه آزاد اسلامی مشهد)	مدیریت بهره‌وری	بُعد روانشناختی (قصد، نگرش، هنجارهای انتزاعی و کنترل رفتاری درک شده)، اعتماد متقابل، کسب شهرت و اعتبار، قدرت دانشی و حس نوع دوستی
۶	سلیمی، کشاورزی و حیدری (۱۳۹۳)	مطالعه تجربی رابطه توانمندی‌سازی روانشناختی و بلوغ رفتار تسهیم دانش دانشجویان دکتری دانشگاه شیراز	رهیافتی نو در مدیریت آموزشی	توانمندسازی روانشناختی (احساس معناداری، احساس مؤثر بودن، احساس شایستگی و احساس داشتن حق) نگرش به تسهیم دانش
۷	فرخ و شاه‌طالبی (۱۳۹۷)	رابطه بین یادگیری خود راهبر، خودکارآمدی و سواد اطلاعاتی با رفتار تسهیم دانش	پژوهش در برنامه‌ریزی درسی	خودراهبر، خودکارآمدی و سواد اطلاعاتی
۸	قنبرپورنصرتی و همکاران (۱۳۹۸)	نقش اعتماد و معنویت در محیط کار بر رفتار تسهیم دانش کارکنان اداره کل ورزش و جوانان استان تهران	مدیریت ورزشی	اعتماد و معنویت
۹	مرتضوی و همکاران (۱۳۹۰)	بررسی تأثیر ادراک از عدالت و اعتماد بر طفره رفتن اجتماعی تیم‌ها در تسهیم دانش: تیم‌های تحقیق و توسعه‌ی مستقر	پژوهشنامه مدیریت اجرایی	رفتار صادقانه، منافع دیگران، اعتماد مبتنی شایستگی، اعتماد مبتنی بر خیرخواهی

کد مقاله	منبع	عنوان مقاله	عنوان مجله	متغیرهای مورد بررسی
		در شهرک صنعتی طوس مشهد		
۱۰	اخوان و حسینی سرخوش (۱۳۹۴)	بررسی عوامل انگیزشی و سازمانی مؤثر بر شکل‌گیری رفتار تسهیم‌دانش میان کارکنان (مطالعه موردی در یک مرکز تحقیق و توسعه صنعتی)	پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات	نگرش نسبت به تسهیم دانش (ادراک از دست داد قدرت دانش، ادراک افزایش شهرت و ادراک لذت بردن از کمک به دیگران)
۱۱	حسینی سنو و مظاهری (۱۳۹۷)	تأثیر حریم خصوصی، امنیت و اعتماد ادراک شده بر رفتار به اشتراک‌گذاری اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی موبایل؛ نقش تعدیل‌کننده متغیر جنسیت	پژوهش نامه پردازش و مدیریت اطلاعات	امنیت ادراک شده، اعتماد و حریم خصوصی
۱۲	کیخا (۱۳۹۷)	عوامل اعتماد بین فردی مؤثر بر رفتار اشتراک دانش در جوامع مجازی	پژوهش نامه پردازش و مدیریت اطلاعات	تمایل به اشتراک دانش، اعتماد و اعتماد بین فردی
۱۳	انبارکی، جوکار و ابراهیمی (۱۳۹۷)	شناخت عوامل مشوق و بازدارنده تسهیم دانش در شبکه‌های اجتماعی علمی پیوسته	پژوهش نامه پردازش و مدیریت اطلاعات	چشم‌انداز مشترک، عمل متقابل، اطمینان، شهرت، خودکارآمدی دانش، لذت کمک، تلاش و تعهد

متغیرهای مورد بررسی	عنوان مجله	عنوان مقاله	منبع	کد مقاله
رضایتمندی شغلی، اعتمادشناختی و تعهد عاطفی	پژوهش در نظام‌های آموزشی	نقش واسطه‌ای اعتمادشناختی و تعهد عاطفی بر رابطه رضایتمندی شغلی و قصد اشتراک‌گذاری دانش	مسعودی تفرشی، و ابرجی‌راد (۱۳۹۷)	۱۴
نگرش، هنجارهای ذهنی و کنترل رفتاری درک شده	کتابداری و اطلاع‌رسانی	پیش شرط‌ها و پیامدهای قصد اشتراک دانش در بین دانشجویان تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز	کفاشان کاخکی و همکاران (۱۳۹۵)	۱۵
اعتماد، دیدگاه مشترک و قوت رابطه	کتابداری و اطلاع‌رسانی	بررسی تأثیر عوامل شناختی-اجتماعی بر رفتار اشتراک دانش در جامعه دانشگاهی	محمودی و همکاران (۱۳۹۶)	۱۶
نگرش فرد، دانش و شناخت، توانایی و مهارت فرد، مالکیت فکری، اعتماد و اطمینان، انتقادپذیری، تجربه و زمان	سلامت و بهداشت	شناسایی و تبیین عوامل مؤثر بر اشتراک دانش میان اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل	آرمون، ستاری و نامور (۱۳۹۷)	۱۷
ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی، سازگاری، وظیفه‌شناسی، روان‌رنجوری و گشودگی)	مدیریت فرهنگ سازمانی	بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی در تسهیم دانش (مورد مطالعه: دانشجویان شاغل دانشکده مدیریت دانشگاه	یوسفی‌امیری و همکاران (۱۳۹۴)	۱۸

کد مقاله	منبع	عنوان مقاله	عنوان مجله	متغیرهای مورد بررسی
		تهران)		
۱۹	کارگرشورکی و همکاران (۱۳۹۵)	بررسی اثر ویژگی‌های شخصیتی بر روی تسهیم‌دانش و رفتار کاری نوآورانه کارکنان (مورد مطالعه: پژوهشگاه صنعت نفت)	مدیریت منابع انسانی در صنعت نفت	ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی، تطابق‌پذیری، گشودگی، وظیفه‌شناسی، روان‌رنجوی و گشودگی)
۲۰	شائمی برزکی، کیان‌پور و شاکری (۱۳۹۷)	فرایند درون‌فردی مشارکت در تسهیم دانش	مطالعات مدیریت (بهبود و تحول)	نگرش مثبت فرد، باورهای کلی، امیال و علاقه‌ها، روحیات فرد، شخصیت، مشخصات (ژنتیگی، خانوادگی و تحصیلی)، رفتار گیرنده‌دانش و حس خوب
۲۱	جعفرزاده‌کرمانی (۱۳۹۴)	بررسی تأثیر عوامل فردی بر رفتار اشتراک دانش اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی	پژوهش نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی	اعتماد، همکاری، ارتباطات و توانایی
۲۲	اخوان و رحیمی (۱۳۹۱)	شناسایی و رتبه‌بندی عوامل انگیزشی مؤثر بر اشتراک دانش در یک سازمان صنعتی	مدیریت نوآوری	ارتباط دوستانه و صمیمی، اعتماد بین فردی، کسب موفقیت، صداقت و راستی، احساس مسئولیت، تعهد و وفاداری، اعتقادات مذهبی، احترام، خودمدیریتی، یادگیری، سودمندی اشتراک دانش و لذات بردن)
۲۳	یاسینی و شیری (۱۳۹۳)	تأثیر انگیزش فردی و سرمایه‌ی اجتماعی معلمان بر تمایل آن‌ها برای	مطالعات آموزشی و آموزشی‌آموزشگاهی	همکاری و ارتباط متقابل، لذت و رضایت

کد مقاله	منبع	عنوان مقاله	عنوان مجله	متغیرهای مورد بررسی
		اشتراک‌گذاری دانش ضمنی و آشکار		
۲۴	نوری کوهانی و نادری (۱۳۹۷)	رابطه ساختاری بین انگیزش درونی و بیرونی، نگرش به تسهیم دانش، کنترل رفتاری ادراک شده، نیت تسهیم دانش با رفتار تسهیم شده	مطالعات آموزشی و آموزشی	نگرش (تصویر، عمل متقابل، یاری رساندن و نیاز به وابستگی)، کنترل رفتار ادراک شده و هنجار ذهنی (انگیزش پذیرش و انجام دادن و عقاید هنجاری به تسهیم دانش)
۲۵	انتظاری، امیری و مرتجی (۱۳۹۵)	ارائه الگوی رفتار اشتراک دانش متخصصان ایرانی در فضای مجازی	مطالعات رسانه‌های نوین	فردی شامل انگیزش، اخلاقیات، شخصیت (برون‌گرا، سازش‌کار، خودگشوده)، توانایی، نگرش به منظور اشتراک دانش و امنیت روانی
۲۶	الهی، سورانی و رجب‌زاده (۱۳۹۸)	وضعیت‌یابی مؤلفه‌های انگیزه کارکنان و به اشتراک‌گذاری دانش قبل و بعد از پیاده‌سازی مدیریت دانش	مطالعات مدیریت انتظامی	هنجارهای ذهنی (دانش کارآمد، لذت کمک به دیگران، اعتماد، بازخورد مناسب و درک سودمندی رسانه اجتماعی) و انگیزه
۲۷	میرزاده، کشتی‌دار و بزم‌آرا (۱۳۹۸)	بررسی نقش عوامل فردی و فناوری اطلاعات بر تسهیم دانش معلمان تربیت بدنی آموزشگاه‌های خراسان رضوی	مدیریت و توسعه ورزش	شخصیت، اعتماد، انگیزش و آگاهی

کد مقاله	منبع	عنوان مقاله	عنوان مجله	متغیرهای مورد بررسی
۲۸	سلیمانی و همکاران (۱۳۹۱)	بررسی نقش و میزان تأثیر فاکتورهای فردی کارکنان بر کیفیت تسهیم دانش (مطالعه موردی: اداره امور زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی استان آذربایجان غربی)	مدیریت توسعه و تحول	آگاهی، انگیزش، شخصیت و اعتماد
۲۹	سهرابی و سلطانی‌نژاد (۱۳۹۷)	ارائه مدل ساختاری تسهیم دانش کارکنان؛ ملاحظه نقش ویژگی‌های شخصیتی (مورد مطالعه: کارکنان ستادی اداره کل ورزش و جوانان استان تهران)	روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی	ویژگی‌های شخصیتی (اقتدارگرایی، عزت نفس، کانون کنترل و سازگاری)
۳۰	مینویی، رضایی‌دیزگاه و داداشی‌جوکندان (۱۳۹۶)	تبیین نقش تعهد عاطفی و اعتمادشناختی در ارتباط بین رضایت و قصد تسهیم دانش (مطالعه موردی: بانک انصار استان گیلان)	مطالعات کاربردی در علوم مدیریت و توسعه	رضایت، تعهد عاطفی و اعتمادشناختی
۳۱	خاتمیان‌فر و پریخ (۱۳۸۸)	بررسی عوامل مشوق و بازدارنده اشتراک دانش در سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی	کتابداری و اطلاع‌رسانی	اعتقاد به سودمندی تسهیم دانش، ارتباطات، کسب دانش، اعتماد و احساس مسئولیت
۳۲	ابیلی و همکاران (۱۳۹۰)	نقش عوامل مؤثر بر اشتراک‌گذاری	مدیریت و منابع انسانی	تعهد و اعتماد

کد مقاله	منبع	عنوان مقاله	عنوان مجله	متغیرهای مورد بررسی
		دانش سازمانی در مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی	در صنعت نفت	
۳۳	الوانی، عصار و عابدینی (۱۳۹۰)	بررسی رابطه اعتماد با تسهیم دانش در معاونت آموزش ناجا و مراکز تابعه	مطالعات مدیریت انتظامی	اعتماد (توجه، انصاف، گشودگی، ثبات، شایستگی، تفویض اختیار و مشارکت)
۳۴	جابری، سلیمی و خزائی‌پول (۱۳۹۳)	بررسی تأثیر انگیزش‌های درونی و بیرونی بر تسهیم دانش کارکنان در سازمان‌های ورزشی (مطالعه موردی کارمندان ادارات تربیت بدنی استان اصفهان)	مدیریت ورزشی	خودکارآمدی و لذت بردن از کمک به دیگران
۳۵	نعمتی‌انارکی و همکاران (۱۳۹۲)	عوامل فردی مؤثر بر اشتراک دانش میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی	مدیریت اطلاعات سلامت	تمایل، انگیزه و اعتماد
۳۶	کشاورزی، بیگی‌نیا و رضائی (۱۳۹۱)	نقش اعتماد بین فردی با تسهیم دانش در سازمان: ستاد مرکزی شرکت ملی گاز ایران	پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی	اعتماد (اعتمادشناختی و تعهد عاطفی)
۳۷	محمودی‌میمند و شهابی (۱۳۹۳)	بررسی نقش سرمایه اجتماعی و کنترل رفتاری به عنوان عوامل تأثیرگذار بر	پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی	اعتماد مبتنی بر تمایل و ارزش‌های مشترک

کد مقاله	منبع	عنوان مقاله	عنوان مجله	متغیرهای مورد بررسی
		وضعیت تسهیم دانش ضمنی میان کارکنان: بانک ملی شهر کرمانشاه		
۳۸	کاظمی، وحیدی مطلق و وحیدی مطلق (۱۳۹۳)	بررسی تأثیر عوامل اثرگذار بر اشتراک دانش در جوامع مجازی ایرانی	پژوهشهای مدیریت عمومی	هنجارهای تبادل شده و اعتماد بین فردی، عوامل فردی (خودکارآمدی اشتراک دانش، مزیت مرتبط درک شده و سازگاری درک شده)
۳۹	پور و مرتضوی (۱۳۹۲)	تبیین عوامل مؤثر بر نگرش و رفتار مبتنی بر تسهیم دانش (مورد مطالعه: پرستاران بیمارستان ۱۷ شهریور)	مطالعات رفتار سازمانی	اعتماد متقابل و نگرش
۴۰	بهلول، حسینقلی‌زاده و کرمی (۱۳۹۴)	نقش عوامل فردی، سازمانی و فنی در پیش‌بینی باورهای رفتاری، هنجاری و کنترلی معلمان نسبت به اشتراک دانش	تعلیم و تربیت	کسب شهرت، درک فواید متقابل، لذت بردن از کمک به دیگران، ترس از دست دادن قدرت دانشی، باورهای رفتاری، باورهای هنجاری، باورهای کنترلی و تمایل به اشتراک دانش
۴۱	حاجیان و سردار (۱۳۹۶)	ارائه الگویی برای سنجش عوامل انگیزشی درونی و بیرونی مؤثر در تمایل کارکنان به تسهیم دانش	پژوهش نامه پردازش و مدیریت اطلاعات	فرصتی برای یادگیری و خلاقیت، احساس موفقیت، خودکارآمدی دانش، نیاز به احترام، احساسات تعلق، احساس مسئولیت، اعتماد به نفس، صداقت، استقلال و خودمختاری، لذت کمک به دیگران، تعهد، رنجش خاطر در صورت

متغیرهای مورد بررسی	عنوان مجله	عنوان مقاله	منبع	کد مقاله
عدم تسهیم دانش و تمایل				
ارزش درک شده، انگیزش، سهولت درک شده، اعتماد، نگرش و قصد رفتاری	پژوهش‌های نظری و کاربردی در علم اطلاعات و دانش‌شناسی	سنجش میزان تأثیر عوامل مؤثر بر شکل‌گیری رفتار اشتراک دانش از دیدگاه دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه فردوسی مشهد)	کفاشان کاخکی، آسمان‌دره و محمدیان (۱۳۹۶)	۴۲

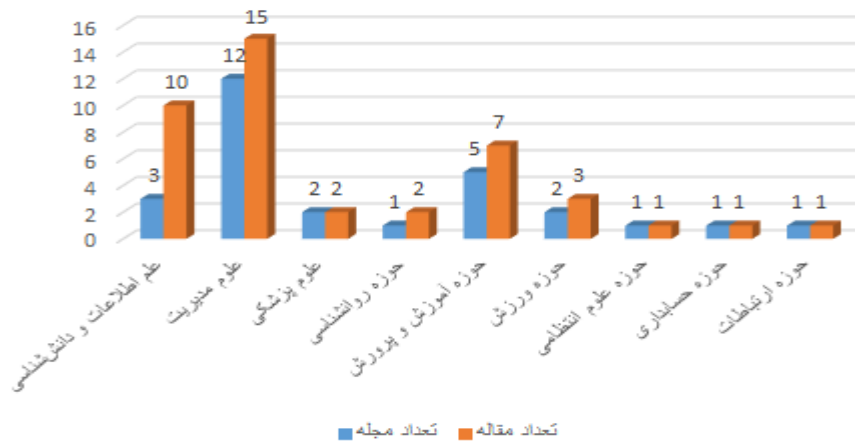
نتایج سؤال اول پژوهش بر اساس جدول (۲) نشان داد، مقالات منتشر شده از سال ۱۳۸۸ شروع شده است. بیشترین مقالات منتشر شده از نیمه دوم دهه ۹۰ با تعداد ۲۳ مقاله و کمترین تعداد مقاله مربوط به سال ۱۳۸۸ با یک مقاله بود.

نتایج سؤال دوم پژوهش در جدول (۳) و نمودار (۱) نشان داده شده است.

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد فراوانی مطالعات بررسی شده بر اساس عنوان مجلات

ردیف	عنوان نشریه	تعداد مقالات	درصد	ردیف	عنوان نشریه	تعداد مقالات	درصد	
۱	پژوهش در برنامه‌ریزی درسی	۱	۲/۳۸	۱۵	مدیریت بهره‌وری	۱	۲/۳۸	
۲	پژوهش در نظام آموزشی	۱	۲/۳۸	۱۶	مدیریت توسعه و تحول	۱	۲/۳۸	
۳	پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی	۲	۴/۷۶	۱۷	مدیریت فرهنگ سازمانی	۱	۲/۳۸	
۴	پژوهش‌های مدیریت عمومی	۱	۲/۳۸	۱۸	مدیریت منابع انسانی در صنعت نفت	۲	۴/۷۶	
۵	پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی	۳	۷/۱۴	۱۹	مدیریت نوآوری	۱	۲/۳۸	
۶	پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات	۵	۱۱/۹۰	۲۰	مدیریت و توسعه ورزش	۱	۲/۳۸	
۷	پژوهش‌نامه مدیریت اجرایی	۱	۲/۳۸	۲۱	مدیریت ورزشی	۲	۴/۷۶	
۸	تعلیم و تربیت	۲	۴/۷۶	۲۲	مطالعات آموزشی و آموزشگاهی	۲	۴/۷۶	
۹	دانش حسابداری	۱	۲/۳۸	۲۳	مطالعات رسانه‌های نوین	۱	۲/۳۸	
۱۰	روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی	۲	۴/۷۶	۲۴	مطالعات رفتار سازمانی	۱	۲/۳۸	
۱۱	رهیافتی نو در مدیریت آموزشی	۱	۲/۳۸	۲۵	مطالعات کاربردی در علوم مدیریت توسعه	۱	۲/۳۸	
۱۲	فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی	۳	۷/۱۴	۲۶	مطالعات مدیریت (بهبود و تحول)	۱	۲/۳۸	
۱۳	مجله سلامت و بهداشت	۱	۲/۳۸	۲۷	مطالعات مدیریت انتظامی	۱	۲/۳۸	
۱۴	مدیریت اطلاعات سلامت	۱	۲/۳۸	۲۸	مطالعات مدیریت کسب و کار هوشمند	۱	۲/۳۸	
		۴۲		جمع				۱۰۰

مطابق جدول (۳) و نمودار (۱)، ۲۸ مجله تعداد ۴۲ مقاله مرتبط با عوامل مؤثر رفتاری بر اشتراک دانش از سال ۱۳۸۸ تا دی ماه سال ۱۳۹۹ را منتشر کرده‌اند، از این تعداد ۱۲ مجله در حوزه علوم مدیریت با ۱۵ مقاله، تعداد ۳ مجله در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی با ۱۰ مقاله، و تعداد ۵ مجله در حوزه آموزش و پرورش با ۷ مقاله منتشر کرده‌اند. مابقی نشریات در جدول (۳) قابل مشاهده است. با توجه به تعداد مقالات منتشر شده حوزه علوم مدیریت با ۱۵ مقاله در رتبه اول این بررسی قرار دارد. ولی از نظر نسبت تعداد نشریه به تعداد مقالات چاپ شده، حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی در رتبه اول این مطالعه قرار دارد.

نمودار ۱. مطالعات بررسی شده بر اساس حوزه موضوعی

در پاسخ به سؤال سوم، نتایج نشان داد از مجموع ۴۲ مقاله، تعداد ۳۷ مقاله معادل ۸۸/۰۹ درصد از رویکرد کمی تعداد ۲ مقاله معادل ۴/۷۶ درصد براساس رویکرد کیفی، و تعداد ۳ مقاله معادل ۷/۱۴ درصد از رویکرد ترکیبی استفاده شده است. با این که دو رویکرد اخیر می‌تواند نقش مؤثری در شناسایی متغیرهای جدید داشته باشد ولی در مجلات فارسی در حد خیلی ضعیفی از آن‌ها استفاده شده است. همچنین در خصوص نوع ابزار و نوع روش پژوهش بکار رفته در این مقالات بر اساس جدول (۴) تنظیم شده است.

جدول ۴. مطالعات بررسی شده در پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی بر اساس نوع مطالعه و ابزار گردآوری

داده‌ها

کد مقاله	منبع	روش پژوهش	ابزار گردآوری داده‌ها
۱	طیبه خونیک و همکاران (۱۳۹۶)	همبستگی از نوع رگرسیون چندگانه	۱. پرسشنامه محقق ساخته ۲. پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی کاستا و مک‌کری (۱۹۹۲)
۲	خواجوی و کرمانی (۱۳۹۸)	پیمایشی - توصیفی	پرسشنامه تلفیقی (عوامل فناوری از پژوهش سبا و همکاران (۲۰۱۲)؛ ویژگی‌های شخصیتی از پژوهش ته و همکاران (۲۰۱۱)؛ ویژگی‌های ادراکی از پژوهش خان خلیل و همکاران (۲۰۰۵) و واسکو و فرج (۲۰۰۵)؛ تسهیم‌دانش از پژوهش تسنگ و هوانگ (۲۰۱۱)
۳	جعفری‌مقدم و همکاران (۱۳۹۸)	مورد پژوهشی روایتی (کیفی)	مصاحبه نیمه ساختار یافته عمیق
۴	سهرابی و سلطانی‌نژاد (۱۳۹۸)	توصیفی همبستگی از نوع معادلات ساختاری	پرسشنامه تلفیقی (خصوصیه‌های شخصیتی از پژوهش مانزله و همکاران (۲۰۰۸)؛ قصد به اشتراک‌گذاری اطلاعات از پژوهش وانگ و یانگ (۲۰۰۳)؛ تمایل به خوداظهاری از پژوهش شل‌دان (۲۰۰۹)
۵	اسماعیل‌پناه و خیاط‌مقدم (۱۳۹۲)	پیمایشی	پرسشنامه محقق ساخته
۶	سلیمی، کشاورزی و حیدری (۱۳۹۳)	توصیفی از نوع همبستگی مبتنی بر معادلات ساختاری	۱. پرسشنامه توانمندسازی روان‌شناختی اسپریتزر (۱۹۹۵)، ۲. مقیاس نگرش به تسهیم‌دانش اقتباس شده از پژوهش بوک و همکاران (۲۰۰۵)، ۳. مقیاس رفتار تسهیم‌دانش اقتباس شده از پژوهش ون دن و رایدر (۲۰۰۴)
۷	فرخ و شاه‌طالبی (۱۳۹۷)	توصیفی از نوع همبستگی	۱. پرسشنامه یادگیری خودراهبر فیشر (۲۰۰۱)، ۲. پرسشنامه خودکارآمدی شرر (۱۹۸۲)
۸	قنبرپورنصرتی و همکاران (۱۳۹۸)	توصیفی از نوع همبستگی	۱. پرسشنامه اعتماد و رفتار دانش رحمن و حسین (۲۰۱۴)، ۲. پرسشنامه معنویت در محیط کار آنتونی (۲۰۰۹)
۹	مرتضوی و همکاران (۱۳۹۰)	پیمایشی - تحلیلی	پرسشنامه لین و هانگ (۲۰۰۹)
۱۰	اخوان و حسینی‌سرخوش (۱۳۹۴)	توصیفی - پیمایشی از نوع همبستگی	پرسشنامه محقق ساخته
۱۱	حسینی‌ستو و مظاهری (۱۳۹۷)	توصیفی - پیمایشی	پرسشنامه تلفیقی (مولفه‌های امنیت، حریم خصوصی و اعتماد از پژوهش شین (۲۰۲۰) و لیو و همکاران (۲۰۱۵)؛ اشتراک‌گذاری اطلاعات از پژوهش حاجلی و لین (۲۰۱۶) و صالحان، موسوی‌زاده و زو (۲۰۱۳) و لیو و همکاران (۲۰۱۵)؛ تمایل به گرفتن و دادن اطلاعات از پژوهش لیو و همکاران (۲۰۱۵)

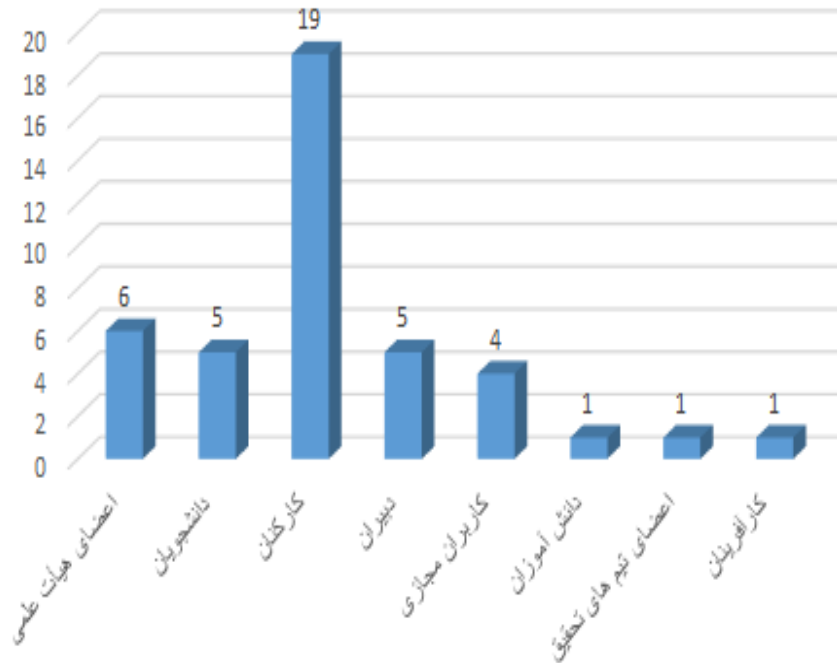
کد مقاله	منبع	روش پژوهش	ابزار گردآوری داده‌ها
۱۲	کیخا (۱۳۹۷)	[پیمایشی]	پرسشنامه تلفیقی (عامل توانایی از پژوهش و تو، چنوجانگ (۲۰۱۰)؛ تأثیر خیرخواهی و صداقت از پژوهش اسمیت و همکاران (۲۰۰۶)؛ تأثیر قابل پیش‌بینی بودن و شایستگی از پژوهش و تو و تسانگ (۲۰۰۸)؛ تأثیر دیدگاه مشترک و رشد دانش از پژوهش هوسو، چانگ و یین (۲۰۱۱)؛ ارتباط شخصی از پژوهش ابرامز و همکاران (۲۰۰۴) و اندازه‌گیری اعتماد و قصد اشتراک‌گذاری دانش از پژوهش سب، رولی و لامبرت (۲۰۱۲)
۱۳	انبارکی، جوکار و ابراهیمی (۱۳۹۷)	پیمایشی - توصیفی	پرسشنامه ژائو (۲۰۱۰)
۱۴	مسعودی تفرشی، و ایرجی‌راد (۱۳۹۷)	توصیفی - همبستگی	۱. پرسشنامه اعتمادشناختی یین (۲۰۰۹)، ۲. پرسشنامه تعهد عاطفی کیم و همکاران (۲۰۰۸)، ۳. پرسشنامه رضایتمندی شغلی بلاستین (۲۰۰۸)، ۴. پرسشنامه قصد اشتراک‌گذاری دانش باتاچرجی (۲۰۰۱)
۱۵	کفاشان کاخکی و همکاران (۱۳۹۵)	پیمایشی	پرسشنامه محقق ساخته
۱۶	محمودی و همکاران (۱۳۹۶)	پیمایشی	۱. پرسشنامه رفتار اشتراک دانش (هولست) ۲. پرسشنامه عوامل شناختی - اجتماعی ۳. پرسشنامه اعتماد (مایر، دیوس و اسکورمن، ۱۹۹۵) ۴. پرسشنامه دیدگاه مشترک (زبان و چشم انداز مشترک) لوین، وینتر و کراس، (۲۰۰۶) و تسای و گوشال (۱۹۹۸)، ۵. پرسشنامه قوت رابطه لوین و کراس (۲۰۰۴).
۱۷	آرمون، ستاری و نامور (۱۳۹۷)	کیفی از نوع اکتشافی	۱. مصاحبه‌های عمیق ۲. مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته
۱۸	یوسفی‌امیری (۱۳۹۴)	توصیفی از نوع همبستگی متنی بر معادلات ساختاری	۱. پرسشنامه جان و سراپوستاوا (۱۹۹۹)، ۲. پرسشنامه تسهیم‌دانش کامینگس (۲۰۰۴)
۱۹	کارگرشورکی و همکاران (۱۳۹۵)	توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی	پرسشنامه
۲۰	شائمی بزرگی، کیان‌پور و شاکری (۱۳۹۷)	ترکیبی از نوع اکتشافی	مصاحبه
۲۱	جعفرزاده کرمانی (۱۳۹۴)	پیمایشی - تحلیلی	پرسشنامه محقق ساخته
۲۲	اخوان و رحیمی (۱۳۹۱)	پیمایشی توصیفی از نوع همبستگی	گزارش نشده است [محقق ساخته]

کد مقاله	منبع	روش پژوهش	ابزار گردآوری داده‌ها
۲۳	یاسینی و شیرینی (۱۳۹۳)	توصیفی از نوع همبستگی	پرسشنامه تلفیقی (۱) مؤلفه‌های تمایل کارکنان به اشتراک‌گذاری دانش از پژوهش بوک و همکاران (۲۰۰۵) و هو، کیم، لی و کیم (۲۰۱۳)، (۲) انگیزش فردی از پژوهش واسکو فرج (۲۰۰۵)، (۳) پاداش سازمانی از پژوهش بوک و همکاران (۲۰۰۵)، (۴) سرمایه اجتماعی از پژوهش چو و چنم (۲۰۰۸).
۲۴	نوری کوهانی و نادری (۱۳۹۷)	همبستگی	پرسشنامه تلفیقی (۱) متغیرهای انگیزش‌های درونی و بیرونی از پژوهش کانکانهالی و همکاران (۲۰۰۵)، (۲) پرسشنامه نیاز به وابستگی خیل (۱۹۸۷) (۳) نگرش به تسهیم دانش از پژوهش بوک و همکاران (۲۰۰۵)، (۴) رفتار تسهیم دانش از یک و کیم (۲۰۰۲)، (۵) نیت تسهیم دانش و هنجارهای ذهنی از پژوهش باک و همکاران (۲۰۰۵).
۲۵	انتظاری، امیری و مرتجی (۱۳۹۵)	ترکیبی	پرسشنامه و مصاحبه
۲۶	الهی، سورانی و رجبزاده (۱۳۹۸)	توصیفی - پیمایشی	۱. بازخورد اجتماعی از پرسشنامه هاگمن (۱۹۷۶)، (۲) انگیزش‌های درونی و بیرونی ریان و کونل (۱۹۸۹)، (۳) پرسشنامه اشتراک دانش فوس و همکاران (۲۰۰۹)، (۴) فرهنگ سازمانی دنیسون (۲۰۰۰) و ...
۲۷	میرزاده، کشتی‌دار و یزدم‌آرا (۱۳۹۸)	توصیفی - همبستگی	پرسشنامه
۲۸	سلیمانی و همکاران (۱۳۹۱)	توصیفی از نوع همبستگی	پرسشنامه محقق ساخته
۲۹	سهرابی و سلطانی‌نژاد (۱۳۹۷)	توصیفی - همبستگی و از نوع معادلات ساختاری	پرسشنامه ۱. ویژگی‌های شخصیتی از ماتزلر و همکاران (۲۰۰۸)، ۲. تسهیم دانش دیکسون (۲۰۰۰)
۳۰	مینویی، رضایی‌دیزگانه و داداشی‌جوگندان (۱۳۹۶)	توصیفی از نوع همبستگی و میدانی	پرسشنامه هاشیم و تن (۲۰۱۵)
۳۱	خاتمان‌فر و پریخ (۱۳۸۸)	پیمایشی	پرسشنامه تلفیقی (برخی از گویه‌ها از پژوهش‌های Liao et al., 2004; Gao, 2004; Van den Hoof & De Ridder, 2004; Kim & Lee, 2004; Yu, Wilkins & Ma, 2004; Husted, Michailova & Minbaeva, 2005; Lu, Leung & Koch, 2006; Lin, 2006
۳۲	ابیلی و همکاران (۱۳۹۰)	توصیفی - پیمایشی	اشتراک دانش از پرسشنامه لین (۲۰۰۸)، عوامل ساختاری بر اساس دیدگاه رایبیز (۱۹۹۰)، تعهد و اعتماد بر اساس نظر پورتر (۱۹۷۴)، موگان و هانت (۱۹۹۴)، و جارونیا و استاپلیس (۲۰۰۱) و اشتراک دانش از دیدگاه دانپورت و پروساک (۱۹۹۸)

کد مقاله	منبع	روش پژوهش	ابزار گردآوری داده‌ها
۳۳	الوانی، عصار و عابدینی (۱۳۹۰)	توصیفی - پیمایشی	پرسشنامه
۳۴	جابری، سلیمی و خزائی‌پول (۱۳۹۳)	توصیفی - پیمایشی	پرسشنامه کو و یانگ (۲۰۰۸) و لین (۲۰۰۷)
۳۵	نعمتی‌انارکی و همکاران (۱۳۹۲)	ترکیبی [پیمایشی]	پرسشنامه
۳۶	کشاوری، بیگی‌نیا و رضائی (۱۳۹۱)	پیمایشی - توصیفی	پرسشنامه مک آلیستر (۱۹۹۵) و هلست (۲۰۰۳)
۳۷	محمودی‌میمند و شهابی (۱۳۹۳)	[پیمایشی]	پرسشنامه یانگ و همکاران (۲۰۰۹)
۳۸	کاظمی، وحیدی مطلق و وحیدی مطلق (۱۳۹۳)	پیمایشی - توصیفی از نوع علی	پرسشنامه
۳۹	پور و مرتضوی (۱۳۹۲)	پیمایشی - تحلیلی	پرسشنامه
۴۰	بهلول، حسینقلی‌زاده و کریمی (۱۳۹۴)	توصیفی - همبستگی	پرسشنامه چنامانی و همکاران (۲۰۱۲)
۴۱	حاجیان و سردار (۱۳۹۶)	توصیفی - پیمایشی	پرسشنامه
۴۲	کفاشان کاخکی، آسمان‌دره و محمدیان (۱۳۹۶)	توصیفی - پیمایشی	پرسشنامه

همانطوری که در جدول (۴) ملاحظه می‌شود از مجموع ۳۷ مقاله با رویکرد کمی تعداد ۲۴ مقاله معادل ۶۴/۸۶ درصد از پرسشنامه‌های پژوهشگران خارجی استفاده شده است این در حالی است که تعداد ۱۳ مقاله معادل ۳۵/۱۳ درصد از پرسشنامه‌هایی که به صورت محقق ساخته تدوین شده استفاده گردیده است.

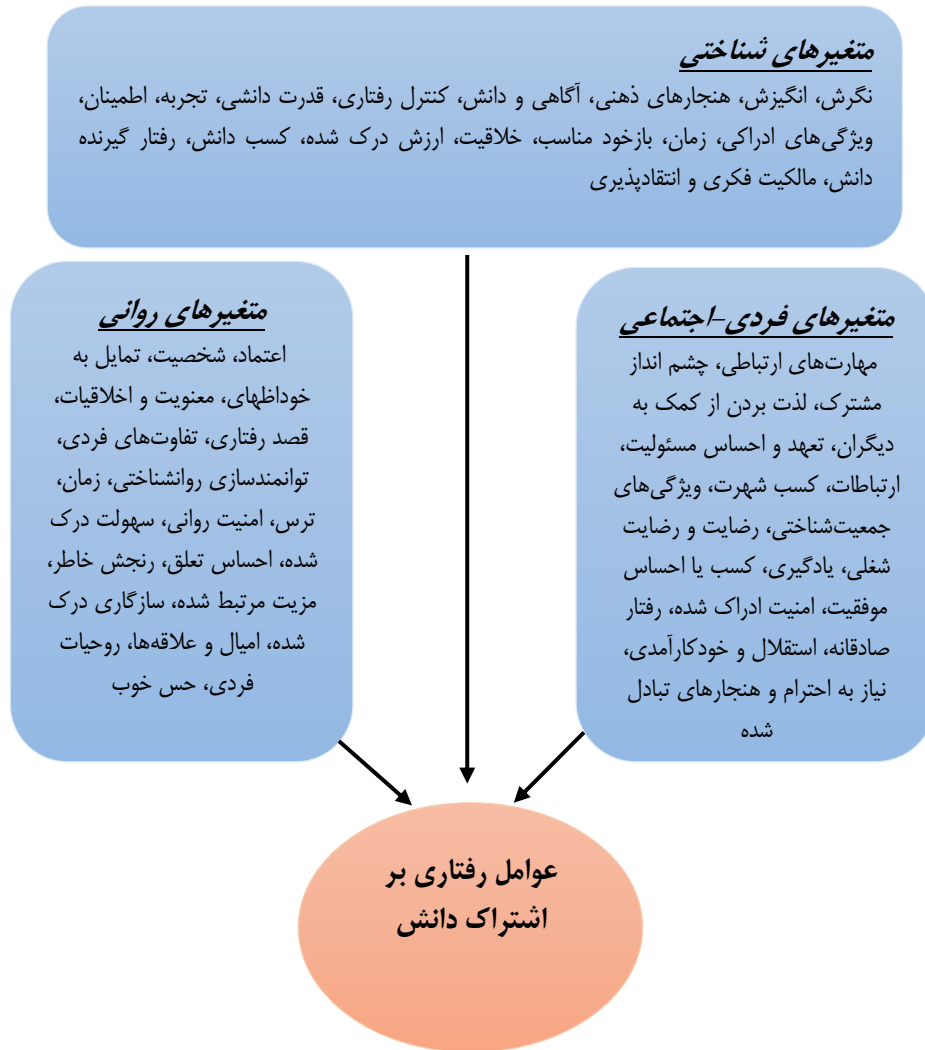
برای پاسخ به سؤال چهارم، نتایج آن در نمودار ۲ نشان داده شده است.

نمودار ۲. مطالعات بررسی شده بر اساس جامعه مورد مطالعه

مطابق نمودار ۲، تعداد ۱۹ مقاله معادل ۴۵/۲۳ درصد جامعه آماری آنان کارکنان، تعداد ۶ مقاله معادل ۱۴/۲۸ درصد جامعه آماری آنان اعضای هیأت علمی، تعداد ۵ مقاله معادل ۱۱/۹۰ درصد جامعه آماری آنان دانشجویان و معلمان بودند، که به ترتیب در رتبه اول تا سوم این مطالعه قرار دارند. مابقی جامعه آماری در نمودار قابل مشاهده است.

برای پاسخ به سؤال اصلی پژوهش، نتایج این سؤال در شکل (۲) نشان داده شده است.

شکل ۲. جمع‌بندی و ترکیب متغیرهای عوامل رفتاری

در این مطالعه به منظور شناسایی عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش، مطابق شکل (۲) متغیرهای مطالعات مورد بررسی به سه دسته عوامل اصلی یعنی شناختی، روانی و فردی-اجتماعی تقسیم‌بندی شدند. در اینجا بحث مختصری در مورد این سه دسته عوامل اصلی در زیر ارائه می‌شود.

۱. عوامل شناختی

روانشناسی شناختی، به هرگونه ساختار ذهنی که بتوان آن را به صورت دقیق مورد مطالعه قرار دارد مورد استفاده قرار می‌گیرد. در واقع روانشناسی شناختی، دانشی در رابطه با نحوه تفکر افراد است. بنابراین در شناختی به مطالعه فرایندهای پردازش اطلاعات از قبیل ادراک، توجه، حافظه، زبان، حل مسأله، خلاقیت و استدلال می‌پردازد. این نوع از روانشناسی متوجه فرایندهای درونی است. اما بیش از آنکه بر نیازها، امیال و انگیزش تأکید شود بر این که افراد چگونه اطلاعات را تفسیر می‌کند و به دنبال حل مشکلات تأکید دارند، توجه می‌شود. از جمله متغیرهای شناختی که در اشتراک دانش در بین مقالات منتشر شده این پژوهش به آن اشاره شده به ترتیب از بیشترین تا کمترین فراوانی در مقالات مورد مطالعه عبارتند از متغیر نگرش با کد مقالات (۱)، ۵، ۶، ۱۰، ۱۵، ۱۷، ۲۰، ۲۴، ۲۵، ۳۹، ۴۰، ۴۲)، متغیر انگیزش (۱)، ۲، ۳، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۵، ۴۱، ۴۲)، متغیر هنجارهای ذهنی (۱)، ۵، ۱۵، ۲۴، ۲۶)، متغیر آگاهی و دانش (۳)، ۱۷، ۲۶، ۲۷، ۲۸)، متغیر کنترل رفتاری (۱)، ۵، ۱۵، ۲۴، ۴۰)، متغیر قدرت دانشی (۵)، ۱۰، ۴۰)، متغیر تجربه (۳)، ۲۰)، متغیر اطمینان (۳)، ۲۰)، متغیر ویژگی‌های ادراکی (۲)، متغیر زمان (۱۷)، متغیر بازخورد مناسب (۲۶)، متغیر خلاقیت (۴۱)، متغیر ارزش درک‌شده (۴۲)، متغیر کسب دانش (۳۱)، متغیر رفتار گیرنده دانش (۲۰)، متغیر مالکیت فکری (۱۷) و متغیر انتقادپذیری (۱۷) بودند.

۲. عوامل روانی

دسته دوم از عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش، عامل روانی است. از جمله متغیرهای روانی که بیشترین سهم را در اشتراک دانش در ۴۲ مقاله مورد مطالعه داشتند شامل: متغیر اعتماد با کد مقالات (۳، ۵، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۲۱، ۲۲، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۱، ۴۲)، متغیر شخصیت (۱، ۲، ۴، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۵، ۲۷، ۲۸، ۲۹)، متغیر تمایل به خوداظهاری (۴، ۱۲، ۳۵، ۴۰، ۴۱)، متغیر معنویت و اخلاقیات (۸، ۲۲، ۲۵)، متغیر قصد رفتاری (۵، ۴۲)، متغیر تفاوت‌های فردی (۳)، متغیر توانمندسازی روانشناختی (۶)، متغیر زبان (۳)، متغیر ترس (۳)، متغیر امنیت روانی (۲۵)، متغیر سهولت درک‌شده (۴۲)، متغیر احساس تعلق (۴۱)، متغیر رنجش خاطر (۴۱)، متغیر مزیت مرتبط‌شده (۳۸)، متغیر سازگاری درک‌شده (۳۸)، متغیر امیال و علاقه‌ها (۲۰)، متغیر روحیات فردی (۲۰)، و متغیر حس خوب (۲) از خرده مقیاس‌های عامل روانی نقشی در اشتراک دانش دارند.

۳. عوامل فردی - اجتماعی

روابط انسانی و کیفیت این روابط دارای اهمیت اساسی است. چنان که می‌توان گفت شکل‌گیری جامعه بر اساس روابط بین افراد است. بر این اساس، جامعه‌شناسی به دنبال بررسی روابط موجود در جوامع انسانی است و در بررسی روابط اجتماعی بیشتر نظریه پردازان داشتن روابط گرم، صمیمی و دارای اعتماد را منشأ اثرات مطلوبی برای جامعه دانسته‌اند (غلامزاده، شارع‌پور، ۱۳۸۹). از مهم‌ترین متغیرهای مربوط به مؤلفه فردی - اجتماعی شامل متغیر مهارت‌های ارتباطی (خودکارآمدی، سواد اطلاعاتی) با کد مقالات (۳، ۷، ۱۳، ۱۷، ۲۱، ۲۲، ۲۵، ۳۴، ۳۸، ۴۱)، متغیر چشم‌انداز مشترک (۵، ۹، ۱۳، ۱۶، ۲۲، ۳۱، ۳۷، ۴۰)، متغیر لذت بردن از کمک به دیگران (۱۰، ۱۳، ۲۲، ۲۳، ۲۶، ۳۴، ۴۰، ۴۱)، متغیر تعهد و احساس مسئولیت (۱۳، ۱۴، ۲۲، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۶، ۴۱)، متغیر ارتباطات (۱۶، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۳۱)، متغیر کسب شهرت (۵، ۱۰، ۱۳، ۲۲، ۴۰)، متغیر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (۳، ۱۱، ۲۰)، متغیر رضایت و رضایت شغلی (۱۴، ۲۳، ۳۰)، متغیر یادگیری (۲۲، ۴۱)، متغیر کسب یا احساس موفقیت (۲۲، ۴۱)، متغیر امنیت ادراک‌شده (۱۱)، متغیر رفتار صادقانه (۹)، متغیر استقلال و خودمختاری (۴۱)، متغیر نیاز به احترام (۴۱) و متغیر هنجارهای تبادل‌شده (۳۸) از متغیرهای مورد بحث در مقالات مورد مطالعه این پژوهش بودند.

جمع بندی و نتیجه گیری:

این مقاله به بررسی یک دهه پژوهش مربوط به عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش در دو پایگاه اطلاعاتی فارسی با استفاده از مرور نظام‌مند که تاکنون توجه نسبتاً کمی به آن جلب شده است، از نظر کمبود شکاف تحقیقاتی به مجموعه دانش موجود کمک می‌کند. عواملی همچون عوامل شناختی، روانی و فردی- اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های این مقاله به پنج سؤال پاسخ داده است.

نتایج پژوهش نشان داد بیشترین سهم مقالات منتشر شده در نیمه دوم دهه ۹۰ بود. این وضعیت مبین آن است که پژوهش در حوزه عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش در کشور تقریباً جدید بوده و نیازمند است مطالعات بیشتری در این خصوص ارائه شود تا با جمع‌بندی این پژوهش‌ها، جاهایی که دارای نقص و کاستی است شناسایی و جهت برطرف کردن این نقصان پژوهش‌های بیشتری انجام گردد. از جهتی به نظر می‌رسد این حجم مقالات در نیمه دوم دهه ۹۰ به جهت اهمیت به اشتراک دانش و افزایش نقش آن در سازمان‌های آموزشی و غیرآموزشی است. چنانچه پژوهشگران متعددی همچون جراح و الخزانه (۲۰۲۰)، گاردونی، اسپادونی و ورنادت^۱ (۲۰۰۰)، گیل- گارسیا و همکاران (۲۰۰۷) نقل در لگزریان، یوسف‌پور و تقوی (۱۳۹۵)، لین (۲۰۰۷)، مدهوشی و جباری (۱۳۹۲) به اهمیت اشتراک دانش در سازمان‌ها اشاره کرده‌اند.

همچنین نتایج نشان داد که در حوزه علوم مدیریت و حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دارای بیشترین مقالات منتشر شده هستند. بنابراین تولید مقالات اشتراک دانش بر اساس عوامل رفتاری در حوزه مدیریت و علم اطلاعات و دانش‌شناسی از اهمیت بسزایی برخوردار است. این وضعیت مبین این نکته است که در عصر جدید مدیریت دانش و بالطبع اشتراک دانش یکی از بحث‌های مهم در هر سازمان و مراکز اطلاع‌رسانی محسوب می‌شود. اشتراک دانش در موفقیت سازمان می‌تواند سبب گسترش سریع دانش درون سازمانی و برون سازمانی گردد. چنانچه در این راستا لی و چوئی^۲ معتقدند که دانش به عنوان مهم‌ترین دارایی یک سازمان محسوب می‌شود و هنگامی به درستی بکار برده شود منجر به توسعه و بهبود تولید و خدمات خواهد شد

^۱ . Gardoni, Spadoni & Vernadat

^۲ . Lee & Choi

(لی و چوئی، ۲۰۰۳). همچنین وایت^۱ معتقد است که فلسفه دانش در کتابخانه‌ها در صورتی تحقق پیدا می‌کند که دانش به اشتراک گذاشته شود. بنابراین بخش اعظمی از موفقیت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی اشتراک دانش در بین کاربران و کتابداران خواهد بود (پریخ، ۱۳۸۵). از نظر رویکرد پژوهشی، بیشترین نوع روش پژوهش مورد استفاده با رویکرد کمی بوده سپس با رویکرد کیفی با دو مقاله و سه مقاله بعدی با رویکرد ترکیبی بود. این وضعیت مبین این نکته است به منظور کشف ابعاد جدید عوامل رفتاری بر اشتراک دانش، علاوه بر مطالعات کمی پژوهشگران بایستی با استفاده از مطالعات کیفی به عوامل بیشتری دست پیدا کنند. از طرفی، پژوهش‌های کیفی نسبت به پژوهش‌های کمی، رویکردی طبیعی‌تر و کل‌گراتر به حل مسائل دارد و از جهتی توجه آن بیشتر معطوف به جنبه‌های ذهنی رفتار و تجارب انسانی دارد (پاول، ۱۳۸۵). بنابراین این روش می‌تواند عواملی که بیشتر جنبه ذهنی و روانی دارد از درون این نوع رویکرد استخراج کرد. در خصوص جامعه آماری نتایج پژوهش نشان داد که جامعه‌های آماری مقالات مورد بررسی ابتدا کارکنان سازمان‌های و ارگان‌های مختلف، اعضای هیأت علمی، و دانشجویان و معلمان به ترتیب رتبه اول تا سوم به خود اختصاص داد. همچنین کاربران مجازی، دانش‌آموزان، اعضای تیم‌های تحقیق و کارآفرینان بودند. در نهایت نتایج پژوهش نشان داد که ۵۱ متغیر از ۴۲ مقاله شناسایی شد. به طور کلی می‌توان چنین دسته‌بندی کرد که پژوهش‌های انجام شده در حوزه اشتراک دانش و بالاطبع عوامل رفتاری در سه محور اصلی شامل عوامل شناختی، عوامل روانی و عوامل فردی - اجتماعی تقسیم‌بندی شد.

اغلب مطالعات انجام شده در این یک دهه گذشته بر روی اشتراک دانش به صورت پراکنده بوده‌اند و کمتر مقاله‌ای یافت می‌شود که در استفاده از متغیرها، از چارچوب مناسبی استفاده کرده باشد. به عبارتی، رویکرد پژوهشگران در بررسی عوامل رفتاری بر اشتراک دانش به دایره مشخصی از متغیرها است. همچنین برخی از متغیرها توسط نویسندگان مختلف در زمان و جوامع مختلف بارها و به صورت تکراری مورد بررسی قرار گرفته‌اند. با این وجود، اکثر متغیرهای رفتاری به شکل بسیار محدود مورد بررسی قرار گرفته شده است که نیازمند بررسی بیشتر و دقیق‌تر به خصوص در جوامع مختلف دارند تا بتوان از این طریق متغیرهای جدید شناسایی شده و خلاءهای

^۱ . White

پژوهشی این حوزه برطرف گردد. در این اثر نیز سعی شد با روش مرور نظام‌مند، نقاط ضعف (برای نمونه تمرکز زیاد به یک رویکرد پژوهشی، عدم استفاده از ابزارهای بومی بر اساس بافت فرهنگی کشور، عدم مطالعه سایر متغیرهای رفتاری که نیاز به بررسی بیشتر دارند، نبود مطالعات تطبیقی بین فرهنگ‌های متفاوت کشور) و قوت (برای نمونه شناسایی برخی از ابعاد روانشناختی) مطالعات پیشین شناسایی شود. از سویی، پرداختن به عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش با رویکرد مرور نظام‌مند علاوه بر تقویت پژوهش‌ها می‌تواند کاستی‌هایی که در مقالات پیشین وجود داشته را برطرف کند و از پتانسیل‌های این روش در عصر حاضر که انباشت پژوهش در اشتراک دانش یا سایر موضوعات مشابه وجود دارد، استفاده بهینه گردد. در پایان، بایستی توجه داشت که خروجی‌های یک مطالعه باید راه را برای پژوهش‌های کمی و یا کیفی بعدی آشکار سازد. بنابراین، با توجه به چارچوب نظری ارائه شده در این مطالعه، پیشنهاد می‌گردد:

۱. مطالعات آینده با استفاده از چارچوب یاد شده در این مقاله و با ارتقاء قابلیت تعمیم آن با استفاده از روش‌های کمی و کیفی می‌توانند سایر عوامل همچون ساختاری و زمینه‌ای را نیز مورد توجه قرار دهند.

۲. عوامل رفتاری مؤثر بر اشتراک دانش که در این یک دهه پژوهش استفاده نشده و یا کمتر به آن توجه شده مانند متغیرهای فراشناختی، بیشتر مورد بررسی و ارزیابی پژوهشگران قرار گیرد.

۳. از آن جایی که بستر اجتماعی اشتراک دانش می‌تواند در اثرگذاری عوامل متعدد تأثیرگذار بر آن سهم داشته باشد، پژوهشگران می‌توانند نقش عوامل مورد بررسی قرار گرفته در این اثر را در محیط‌های مختلف دانشگاهی و یا جغرافیایی با یکدیگر مقایسه کنند.

۴. از جمله عوامل مؤثر در روابط عوامل رفتاری بر اشتراک دانش، فرهنگ می‌تواند باشد، لذا پژوهشگران می‌توانند به واکاوی این موضوع بپردازند که تحت تأثیر خرده فرهنگ‌های متفاوت در کشور عوامل تأثیرگذار بر اشتراک دانش به چه نسبتی بر آن اثرگذار خواهند گذاشت.

۵. از آنجایی که اکثر ابزارهای مورد استفاده، برگرفته از پژوهش‌های پژوهشگران خارجی بوده است پیشنهاد می‌گردد پژوهشگران ایرانی به دنبال تدوین و ساخت ابزار یا ابزارهای مناسب بر

اساس بافت فرهنگی کشور باشند و سپس ارتباط عوامل تأثیرگذار بر اشتراک دانش را مجدداً مورد واکاوی قرار دهند.

۶. از آنجایی که بخش اعظمی از رفتارهای اشتراک دانش افراد برگرفته از عوامل رفتاری است، پیشنهاد می‌شود به منظور تقویت تعهد و احساس مسئولیت کارکنان سازمان‌ها و مراکز آموزشی، مدیران بالادستی با در نظر گرفتن انواع پاداش‌های مادی و معنوی آنان را تشویق کنند تا از این طریق بهره‌وری سازمانی افزایش یابد.

۷. با توجه به یافته‌های این پژوهش که نشان داد عوامل رفتاری نقش مؤثری بر اشتراک دانش در بین افراد در یک سازمان را دارد. بنابراین به مسئولین سازمان‌ها و مراکز آموزشی پیشنهاد می‌شود با برنامه‌ریزی و آموزش صحیح به سمت تقویت تمایل افراد و همچنین تغییر نگرش افراد به اشتراک دانش بیشتر و هدفمند گام بردارند.

منابع:

- آراسته، حمیدرضا (۱۳۸۳). فلسفه انجمنهای علمی. رهیافت، (۳۲)، ۲۲-۲۷.
- آرمون، عسگر؛ ستاری، صدرالدین؛ نامور، یوسف (۱۳۹۷). شناسایی و تبیین عوامل مؤثر بر اشتراک دانش میان اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل. سلامت و بهداشت، ۹ (۳)، ۳۳۳-۳۴۶.
- ابیلی، خدیجه؛ نارنجی‌ثانی، فاطمه؛ رشیدی، محمدمهدی؛ مختاریان، فرانک (۱۳۹۰). نقش عوامل مؤثر بر به اشتراک‌گذاری دانش سازمانی در موسسه مطالعات بین‌المللی انرژی. مدیریت و منابع انسانی در صنعت نفت، ۴ (۱۴)، ۳۱-۵۴.
- اخوان، پیمان؛ حسینی‌سرخوش، سیدمهدی (۱۳۹۴). بررسی عوامل انگیزشی و سازمانی مؤثر بر شکل‌گیری رفتار تسهیم‌دانش میان کارکنان (مطالعه موردی در یک مرکز تحقیق و توسعه صنعتی). پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳۰ (۴)، ۱۰۸۴-۱۰۵۱.
- اخوان، پیمان؛ رحیمی، اکبر (۱۳۹۱). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل انگیزشی مؤثر بر اشتراک دانش در یک سازمان صنعتی. مدیریت نوآوری، ۱ (۲)، ۱۰۷-۱۳۵.
- اسفندیاری، عاطفه، و همکاران (۱۳۹۰). آسیب شناسی منابع انسانی در ستاد دانشگاه علوم پزشکی کرمان با استفاده از مدل سه شاخگی - ۱۳۸۹. طلوع بهداشت، ۱۰ (۳-۴)، ۱-۱۲.
- اسماعیل‌پناه، فرشاد؛ خیاط‌مقدم، سعید (۱۳۹۲). بررسی وضعیت موجود اشتراک‌گذاری دانش بین اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها (مطالعه موردی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد). مدیریت بهره‌وری، ۷ (۲۶)، ۴۳-۶۷.

- اشرفی‌ریزی، حسن، و همکاران (۱۳۹۱). مؤلفه‌های مهارت‌های ارتباطی و ارتباط آنها با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی در کتابداران دانشگاه اصفهان و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. نظامها و خدمات اطلاعاتی، ۲(۱)، ۷۹-۹۲.
- الوانی، سیدمهدی؛ عصار، محمدتقی؛ عابدینی، لیلا (۱۳۹۰). بررسی رابطه اعتماد با تسهیم دانش در معاونت آموزش ناجا و مراکز تابعه. مطالعات مدیریت انتظامی، ۶(۳)، ۳۸۹-۴۰۰.
- الهی، شعبان؛ سورانی، اعظم؛ رجبزاده، علی (۱۳۹۸). وضعیت‌یابی مولفه‌های انگیزه کارکنان و به اشتراک‌گذاری دانش قبل و بعد از پیاده‌سازی مدیریت دانش. مطالعات مدیریت کسب و کار هوشمند، ۷(۲۸)، ۳۳-۶۶.
- انبارکی، سحر؛ جوکار، عبدالرسول؛ ابراهیمی، سعیده (۱۳۹۷). شناخت عوامل مشوق و بازدارنده تسهیم دانش در شبکه‌های اجتماعی علمی پیوسته. پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳۳(۳)، ۹۷۷-۹۹۸.
- انتظاری، علی؛ امیری، مقصود؛ مرتجی، نجمه‌سادات (۱۳۹۵). ارائه الگوی رفتار اشتراک دانش متخصصان ایرانی در فضای مجازی. مطالعات رسانه‌های نوین، ۲(۵)، ۱۶۸-۲۰۵.
- اوجاقلو، سجدا؛ زاهدی، محمدجواد (۱۳۸۴). بررسی اعتماد اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن در بین ساکنان شهر زنجان. جامعه‌شناسی ایران، ۶(۴)، ۹۲-۱۲۵.
- بشیر، حسن (۱۳۸۷). معناشناسی جدید ارتباطات: زمینه‌سازی برای شناخت عمیق‌تر رابطه فرهنگ و رسانه. تحقیقات فرهنگی، ۳(۳)، ۱۵۵-۱۳۱.
- بهلول، مجید؛ حسینقلی‌زاده، رضوان؛ کرمی، مرتضی (۱۳۹۴). نقش عوامل فردی، سازمانی و فنی در پیش‌بینی باورهای رفتاری، هنجاری و کنترلی معلمان نسبت به اشتراک دانش. تعلیم و تربیت، ۱۲۳، ۱۳۷-۱۵۵.
- پاول، رونالد (۱۳۸۵). روش‌های اساسی پژوهش برای کتابداران. مترجم نجلا حریری. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات.
- پربخ، مهتری (۱۳۸۵). نقش و کارکرد فرهنگ سازمانی و عامل رهبری در توسعه اشتراک دانش از نظر کتابداران مرجع کتابخانه‌های دانشگاهی: مطالعه موردی. مطالعات تربیتی و روانشناسی، ۷(۱)، ۱۰۵-۱۲۸.
- پور، سمیرا؛ مرتضوی، سعید (۱۳۹۲). تبیین عوامل مؤثر بر نگرش و رفتار مبتنی بر تسهیم دانش (مورد مطالعه: پرستاران بیمارستان ۱۷ شهریور). مطالعات رفتار سازمانی، ۲(۳)، ۴۳-۷۰.
- جابری، اکبر؛ سلیمی، مهدی؛ خزائی‌پول، جواد (۱۳۹۲). بررسی تأثیر انگیزش‌های درونی و بیرونی بر تسهیم دانش کارکنان در سازمان‌های ورزشی (مطالعه موردی کارمندان ادارات تربیت بدنی استان اصفهان). مدیریت ورزشی، ۱۴، ۵۵-۷۵.
- جعفرزاده‌کرمانی، زهرا (۱۳۹۴). بررسی تأثیر عوامل فردی بر رفتار اشتراک دانش اعضای هیات علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی. پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۵(۲)، ۴۰-۶۱.
- جعفری‌مقدم، سعید؛ زالی، محمدرضا؛ غفوریان، فاطمه‌السادات؛ پرشین، نسرين (۱۳۹۸). شناسایی عوامل مؤثر بر تسهیم دانش در میان کارآفرینان نوپا و بالقوه. پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی، ۹(۳)، ۲۵-۴۳.
- چلبی، مسعود (۱۳۷۵). جامعه‌شناسی علم. تهران: نشر نی.
- حاجیان، ناز؛ سردار، سهیلا (۱۳۹۶). ارائه الگویی برای سنجش عوامل انگیزشی درونی و بیرونی مؤثر در تمایل کارکنان به تسهیم دانش. پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳۲(۴)، ۱۰۹۳-۱۱۱۸.
- حسینی‌سنو، سیدامین؛ مظاهری، الهام (۱۳۹۷). تأثیر حریم خصوصی، امنیت و اعتماد ادراک‌شده بر رفتار به اشتراک‌گذاری اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی موبایل؛ نقش تعدیل‌کننده متغیر جنسیت. پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳۴(۱)، ۲۷۴-۲۴۵.

- خاتمیان فر، پریسا؛ پریخ، مهری (۱۳۸۸). بررسی عوامل مشوق و بازدارنده اشتراک دانش در سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۲ (۱)، ۱-۲۰.
- خواجوی، شکراله؛ کرمانی، احسان (۱۳۹۸). بررسی عوامل مؤثر بر تسهیم دانش در مؤسسات حسابرسی. دانش حسابرسی، ۱۹ (۷۵)، ۳۱-۶۰.
- خونیکی‌درمیان، طیبه؛ حسین‌قلی‌زاده، رضوان؛ کارشکی، حسین (۱۳۹۶). نقش واسط انگیزش، نگرش و هنجارهای ذهنی در رابطه میان ویژگیهای شخصیتی و رفتار اشتراک دانش دبیران دوره دوم متوسطه. تعلیم و تربیت، ۱۲۳، ۱۳۵-۱۵۴.
- دخت‌عصمتی، محدثه؛ زارعی، هاجر (۱۳۹۲). مطالعه وضعیت اشتراک دانش و مدیریت وب سایت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی شهر تهران. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۲۸ (۴)، ۹۴۵-۹۶۹.
- رایبزی، استیفن پی. (۱۳۹۷). مبانی رفتار سازمانی. مترجمان علی پارسائیان و سیدمحمد اعرابی. تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی.
- رجب‌زاده، مریم؛ شیروانی، آرمین؛ خزانه‌داری، شهاب (۱۳۸۵). مرور نظام‌مند شواهد: از مجموعه کتابهای آموزشی تعالی خدمات بالینی. زیر نظر شهرام یزدانی؛ ویراستاران سعید حاتمی و آرمین شیروانی. تهران: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی.
- زارعی‌متین، حسن؛ حسن‌زاده، حسن (۱۳۸۳). اعتماد درون سازمانی و بررسی وضعیت موجود سازمان‌های اجرایی کشور. فرهنگ مدیریت، ۲ (۷)، ۷۹-۱۲۶.
- زکی، محمدعلی (۱۳۸۵). بررسی تحلیل محتوای گرایش‌های پژوهشی در مجلات علمی تخصصی مدیریت. فصلنامه دانش مدیریت، ۱۹ (۷۵)، ۴۳-۷۴.
- سالم‌قهفرخی، امین؛ رضایی، سیدرضا؛ رستمی، محسن؛ علیخواه، ساهره (۱۳۹۹). چارچوب مفهومی روانشناسی شناختی در طراحی تجربه گردشگران. شباک، ۶ (۵۷)، ۱۱۹-۱۳۴.
- سلیمانی، محمد؛ صادق‌فیضی، جعفر؛ پاشازاده، یوسف؛ برزگرقره‌باغ، جعفر (۱۳۹۱). بررسی نقش و میزان تأثیر فاکتورهای فردی کارکنان بر کیفیت تسهیم دانش (مطالعه موردی: اداره امور زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی استان آذربایجان غربی). مدیریت توسعه و تحول، ۱۱، ۷۳-۸۱.
- سلیمی، قاسم؛ کشاورزی، فهیمه؛ حیدری، الهام (۱۳۹۳). مطالعه تجربی رابطه توانمندسازی روانشناختی و بلوغ رفتار تسهیم دانش دانشجویان دکتری دانشگاه شیراز. رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۵ (۳)، ۱-۲۲.
- سهرابی، بهمن؛ سلطانی‌نژاد، نیما (۱۳۹۷). ارائه مدل ساختاری تسهیم دانش کارکنان؛ ملاحظه نقش ویژگی‌های شخصیتی (مورد مطالعه: کارکنان ستادی اداره کل ورزش و جوانان استان تهران). روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی، ۹ (۳۲)، ۱۴۹-۱۶۰.
- شائمی‌برزکی، علی؛ کیان‌پور، مسعود؛ شاکری، فاطمه (۱۳۹۷). فرآیند درون فردی مشارکت در تسهیم دانش. مطالعات مدیریت (بهبود و تحول)، ۲۷ (۸۸)، ۱۰۲-۱۴۱.
- صادقی، منصور و همکاران (۱۳۹۰). تحلیل مدل عوامل سازمانی، فردی و گروهی مؤثر بر توسعه نوآوری در سازمان‌های تحقیقاتی و فن‌آور. پژوهش و توسعه فناوری (دانش و فناوری سابق)، ۳ (۵)، ۳۶-۶۶.
- صفرزاده، حسین؛ جعفری، محمدسعید (۱۳۹۰). بررسی نقش عوامل سه شاخگی مدیریت (ساختار، زمینه و رفتار) در استقرار حراج الکترونیک (e-auction). پژوهشگر (مدیریت)، ۸ (۲۳)، ۵۱-۷۰.
- عقیلی، سید وحید؛ قاسم زاده‌عراقی، مرتضی (۱۳۹۴). رسانه‌های اجتماعی؛ چپستی، کارکردها و چالش‌ها. مطالعات توسعه اجتماعی، ۸ (۱)، ۳۶-۲۱.

علی‌پور، پروین؛ زاهدی، محمدجواد؛ شیانی، ملیحه (۱۳۸۸). اعتماد و مشارکت (بررسی رابطه بین اعتماد و مشارکت اجتماعی در شهر تهران). جامعه‌شناسی ایران، ۱۰(۲)، ۱۰۹-۱۳۵.

غلامزاده، خلیل؛ شارع‌پور، محمود (۱۳۸۹). رابطه عضویت در انجمن‌های داوطلبانه با میزان اعتماد اجتماعی در میان دانشجویان دانشگاه مازندران. رفاه اجتماعی، ۱۰(۳۸)، ۲۲۱-۲۴۳.

فتحی، سروش (۱۳۸۴). بررسی عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر گرایش به ورزش در بین دانشجویان ورزشکار: (مطالعه موردی: دانشجویان ورزشکار دانشگاه‌های آزاد اسلامی شهر تهران). فصلنامه تخصصی جامعه‌شناسی، ۱(۴)، ۷۳-۱۰۴.

فرخ، بتول؛ شاه‌طیلبی، بدری (۱۳۹۷). رابطه بین یادگیری خود راهبر، خودکارآمدی و سواد اطلاعاتی با رفتار تسهیم دانش. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۱۵(۲۹)، ۱۴۸-۱۶۱.

قنبرپورنصرتی، امیر؛ بای، ناصر؛ پورسلطانی‌زرنندی، حسین؛ سیاوشی، محمد (۱۳۹۸). نقش اعتماد و معنویت در محیط کار بر رفتار تسهیم دانش کارکنان اداره کل ورزش و جوانان استان تهران. مدیریت ورزشی، ۱۱(۴)، ۶۴۷-۶۶۳.

کارگرشورکی، محمدحسین؛ حاجی محمدعلی چهرمی، مقداد؛ ناظری، علی؛ رشیدی، محمدمهدی (۱۳۹۵). بررسی از ویژگی‌های شخصیتی بر روی تسهیم دانش و رفتار کاری نوآورانه کارکنان (مورد مطالعه: پژوهشگاه صنعت نفت). مدیریت منابع انسانی در صنعت نفت، ۷(۲۸)، ۲۹-۵۳.

کاظمی، مهدی؛ وحیدی‌مطالع، طیبه؛ وحیدی‌مطلق، سمانه (۱۳۹۳). بررسی تأثیر عوامل اثرگذار بر اشتراک دانش در جوامع مجازی ایرانی. پژوهش‌های مدیریت عمومی، ۷(۲۳)، ۱۰۷-۱۲۸.

کشاوری، علی‌حسین؛ بیگی‌نیا، عبدالرضا؛ رضائی، زهرا (۱۳۹۱). نقش اعتماد بین فردی با تسهیم دانش در سازمان: ستاد مرکزی شرکت ملی گاز ایران. پژوهش‌های مدیریت منابع سازمانی، ۲(۲)، ۱۰۹-۱۲۶.

کفاشان‌کاخکی، مجتبی؛ آسمان‌دره، یاسر؛ محمدیان، زهرا (۱۳۹۶). سنجش میزان تأثیر عوامل مؤثر بر شکل‌گیری رفتار اشتراک دانش از دیدگاه دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه فردوسی مشهد). پژوهش‌های نظری و کاربردی در علم اطلاعات و دانش‌شناسی، ۷(۱)، ۱۵۳-۱۷۳.

کفاشان‌کاخکی، مجتبی؛ کمال‌زاده، سهیلا؛ نجی، آرزو؛ رجبی، مریم (۱۳۹۵). پیش شرط‌ها و پیامدهای قصد اشتراک دانش در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۹(۳)، ۷۳-۹۷.

کلانتری، عبدالحسین؛ روشن‌فکر، پیام؛ جواهری، جلوه (۱۳۹۰). آثار و پیامدهای طلاق: مرور نظام‌مند تحقیقات انجام شده در ایران با تأکید بر ملاحظات جنسیتی (۱۳۹۰-۱۳۷۶). زن در توسعه و سیاست، ۹(۳)، ۱۱۱-۱۳۱.

کیخا، فاطمه (۱۳۹۷). عوامل اعتماد بین فردی مؤثر بر رفتار اشتراک دانش در جوامع مجازی. پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳۴(۱)، ۲۷۵-۳۰۰.

لگزریان، محمد؛ یوسف‌پور، افسانه، تقوی، فریماه (۱۳۹۵). بررسی تأثیر عوامل مؤثر بر اشتراک‌گذاری اطلاعات G2G میان سازمان‌های دولتی. مدیریت سازمان‌های دولتی، ۴(۴)، ۱۱-۳۲.

محمودی، حسن؛ فتاحی، رحمت‌الله؛ نوکاریزی، محسن؛ دینانی، محمدحسین (۱۳۹۶). بررسی تأثیر عوامل شناختی-اجتماعی بر رفتار اشتراک دانش در جامعه دانشگاهی. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۲۰(۲)، ۷۶-۱۰۷.

محمودی‌میمند، محمد؛ شهایی، مریم (۱۳۹۳). بررسی نقش سرمایه اجتماعی و کنترل رفتاری به عنوان عوامل تأثیرگذار بر وضعیت تسهیم دانش ضمنی میان کارکنان: بانک ملی شهر کرمانشاه. پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی، ۴(۴)، ۱۳۷-۱۵۲.

مدهوشی، مهرداد؛ جباری، نگین (۱۳۹۲). نظریه برخاسته از داده‌کاوی کیفی در به اشتراک‌گذاری دانش و طراحی مقیاس بومی آن: مطالعه موردی. رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۴(۴)، ۸۳-۱۰۴.

مرتضوی، سعید؛ حکیمی، حسن؛ سودی، نعمت‌الله؛ قلی‌زاده، رضا (۱۳۹۰). بررسی تأثیر ادراک از عدالت و اعتماد بر طفره رفتن اجتماعی تیم‌ها در تسهیم دانش: تیم‌های تحقیق و توسعه‌ی مستقر در شهرک صنعتی طوس مشهد. مدیریت اجرایی، ۳ (۵)، ۱۶۲-۱۳۷.

مسعودی‌تفرشی، مهناز؛ ایرجی‌راد، ارسلان (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای اعتمادشناختی و تعهد عاطفی بر رابطه رضایتمندی شغلی و قصد اشتراک‌گذاری دانش. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۴۳، ۱۴۷-۱۶۳.

میرزاده، زهراسادات؛ کشتی‌دار، محمد؛ بزم‌آرا، ابوالقاسم (۱۳۹۸). بررسی نقش عوامل فردی و فناوری اطلاعات بر تسهیم دانش معلمان تربیت بدنی آموزشگاه‌های خراسان رضوی. مدیریت و توسعه ورزش، ۸ (۴)، ۱۲۷-۱۴۵.

میرزایی‌اهرنجانی، حسن (۱۳۷۷). در جستجوی یک طرح نظری برای شناخت و تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر بر وجدان‌کاری و انضباط اجتماعی، مجموعه مقالات دومین اجلاس بررسی راه‌های عملی حاکمیت وجدان‌کاری و انضباط اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین.

میرزایی‌اهرنجانی، حسن؛ مقیمی، سیدمحمد (۱۳۸۲). ارایه الگوی مطلوب سازمان برای سازمان‌های غیر دولتی ایران با استفاده از رویکرد کارآفرینی. دانش مدیریت، ۳ (۳)، ۱۰۱-۱۳۸.

مینویی، قاسم؛ رضایی‌دیزگاه، مراد؛ داداشی جوکندان، علیرضا (۱۳۹۶). تبیین نقش تعهد عاطفی و اعتمادشناختی در ارتباط بین رضایت و قصد تسهیم دانش (مطالعه موردی: بانک انصار استان گلستان). مطالعات کاربردی در علوم مدیریت و توسعه، ۲ (۵)، ۳۷-۲۴.

نارمنجی، سیدمهدی؛ ریاحی‌نیا، نصرت، نوکاریزی، محسن؛ زره‌ساز، محمد (۱۳۹۹). بررسی تأثیرگذاری رفتار اشتراک‌گذاری اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی مجازی بر سرمایه اجتماعی. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳۵ (۳)، ۶۰۵-۶۳۲. نعمتی‌انارکی، لیلا؛ نوشین‌فرد، فاطمه؛ باب‌الحوایجی، فهیمه؛ ابادری، زهرا (۱۳۹۲). عوامل فردی مؤثر بر اشتراک دانش میان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی. مدیریت اطلاعات سلامت، ۱۰ (۵)، ۷۱۴-۷۲۵.

نوری‌کوهانی، مرضیه؛ نادی، محمدعلی (۱۳۹۷). رابطه ساختاری بین انگیزش درونی و بیرونی، نگرش به تسهیم دانش، کنترل رفتاری ادراک‌شده، هنجارهای ذهنی و نیت تسهیم دانش با رفتار تسهیم دانش. مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، ۸ (۲۰)، ۱۵۴-۱۲۷.

هاو‌کینز، دل؛ بست، راجر؛ کانی، کنت (۱۳۸۵). رفتار مصرف‌کننده. ترجمه احمد روستا و عطیه بطحایی. تهران: سارگل. یاسینی، علی؛ شیری، اردشیر (۱۳۹۳). تأثیر انگیزش فردی و سرمایه‌ی اجتماعی معلمان بر تمایل آنها برای اشتراک‌گذاری دانش ضمنی و آشکار. مطالعات آموزشی و آموزشگاهی، ۳ (۸)، ۸۷-۱۱۳.

یوسفی‌امیری، مظاهر؛ قلی‌پور، آرین؛ عباسی، داوود؛ قربانلو، محسن (۱۳۹۴). بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی در تسهیم دانش (مورد مطالعه: دانشجویان شاغل دانشکده مدیریت دانشگاه تهران). مدیریت فرهنگ سازمانی، ۱۳ (۳)، ۶۴۷-۶۶۵.

References

- Argote, L., McEvily, B., & Reagans, R. (2003). Managing knowledge in organizations: an integrative framework and review of emerging themes. *Management Science*, 49(4), 571-582.
- Arksey, H. & O'Malley, L. (2005). Scoping studies: towards a methodological framework. *International Journal of Social Research Methodology*, 8 (1), 19-32.
- Bock, G.W. & Kim, Y.G. (2002). Breaking the Myths of Rewards: An Exploratory Study of Attitudes About Knowledge Sharing. *Information Resources Management Journal*, 15(2), 14-21.

- Bock, G.W., Zmud, R.W., Kim, Y.G. & Lee, J.N. (2005). Behavioral intention formation in knowledge sharing: examining the roles of extrinsic motivators, social-psychological forces, and organization cumate. *MIS Quarterly*, 29 (1), 87-111.
- Cabrera, A.; Collins, W.C., & Salgado, J.F. (2006). Determinants of individual engagement in knowledge sharing, *The International Journal of Human Resource Management*, 17 (2), 245-264.
- Choe, Jong-min. 2004. The consideration of cultural differences in the design of information systems. *Information & Management*, 41, 669-84.
- Darroch, J. (2005). Knowledge management, innovation and firm performance. *Journal of Knowledge Management*, 9(3), 101-115.
- Emelyanova, I. N., Teplyakova, O. A., & Efimova, G. Z. (2019). Modern evaluation methods at various levels of education. *The Education and Science Journal*, 21(6), 9-28.
- Frost, A. (2017). Knowledge management tools. Retrieved on 28 January 2021 from <http://www.knowledgemanagement-tools.net>.
- Giampaoli, D., Ciambotti, M., & Bontis, N. (2017). Knowledge management, problem solving and performance in top Italian firms. *Journal of Knowledge Management*, 21(2), 355-375.
- Gobet, F. (2017). Three views on expertise: Philosophical implications for rationality, knowledge, intuition and education. *Education and Expertise*, 51 (3), 58-74.
- Grant, R.M. (1996). Toward a knowledge-based theory of the firm. *Strategic Management Journal*, 17 (s2), 109-122.
- Holsapple, C. W., & Joshi, K. D. (2004). A formal knowledge management ontology: Conduct, activities, resources, and influences. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 55(7) 593-612.
- Ipe, M. (2003). Knowledge Sharing in Organizations: A Conceptual Framework. *Human Resource Development Review*, 2, 337-359. <https://doi.org/10.1177/1534484303257985>
- Jarrah, H. Y., & Alkhazaleh, M. S. (2020). Knowledge Sharing Behavior in the Curricula of United Arab Emirates Universities and Educational Organizations. *International Journal of Instruction*, 13(3), 1-16. <https://doi.org/10.29333/3/iji.2020.1331a>
- Javaid, J., Soroya, S. & Mahmood, K. (2020). Impact of personal and organizational factors on knowledge sharing attitude of university teachers in Pakistan. *The Electronic Library*, 38 (2), 317-336.
- Kim, S., & Hyangsoo, L. (2006). The Impact of Organizational Context and Information Technology on Employee Knowledge-Sharing Capabilities. *Public Administration Review*, 66: 370-85.

- Kukko, M. (2013). Knowledge sharing barriers of acquisitioned growth: A case study from a software company. *International Journal of Engineering Business Management*, 5(8), 18 – 29.
- Lee, J. (2018). The Effects of Knowledge Sharing on Individual Creativity in Higher Education Institutions: Socio-Technical View. *Administrative Sciences*, 8 (21), 1-16.
- Lee H, Choi B. (2003). Knowledge management enablers, processes and organizational performance: An integrative view and empirical examination. *Journal of Management Information Systems*, 20(1):179- 228.
- Lee, P., Gillespie, N., Mann, L., & Wearing, A. (2010). Leadership and trust: Their effect on knowledge sharing and team performance. *Management Learning*, 41 (4), 473–9.
- Lin, H.F. (2006). Impact of organizational support on organizational intention to facilitate knowledge sharing. *Knowledge Management Research and Practice*, 4(1), 26-35.
- Lin, H.F. (2007). Knowledge sharing and firm innovation capability: an empirical study. *International Journal of Manpower*, 28 (3/4), 315-332.
- Lonnqvist, A. (2017). Embedded knowledge management: Towards improved managerial relevance. *Knowledge Management Research & Practice*, 15(2), 184–191.
- Mohajan, H.K. (2019). Knowledge sharing among employees in organizations. *Journal of Economic Development, Environment and People*, 8 (1), 52-61.
- Nguyen, T.-M., Siri, N.S. & Malik, A. (2021). Multilevel influences on individual knowledge sharing behaviours: the moderating effects of knowledge sharing opportunity and collectivism. *Journal of Knowledge Management*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JKM-01-2021-0009>. Access 4 Jul 2021.
- Nelson, K.A. (2004). Consumer decision making and image theory: Understanding value-laden decisions. *Journal of Consumer Psychology*, 14(1-2), 28-40.
- North, K., & Babakhanlou, R. (2016). Knowledge Management Tools for SMES. In Klaus North, Gregório Varvakis (Eds.): *Competitive Strategies for Small and Medium Enterprises*. Pp. 211-222.
- Park, J., & Gabbard, J. L. (2018). Factors that affect scientists' knowledge sharing behavior in health and life sciences research communities: Differences between explicit and implicit knowledge. *Computers in Human Behavior*, 78, 326-335. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.09.017>
- Sedighehm, M. M., & Ainin S. J. E. K. (2018). Effect of trust and perceived reciprocal benefit on students knowledge sharing via FB and Academic performance. *The Electronic Journal of Knowledge Management*, 16(1), 23-35.
- Soto-Acosta P., Popa S., & Palacios-Marqués D. (2017). Social web knowledge sharing and innovation performance in knowledge-intensive manufacturing SMEs. *The Journal of Technology Transfer*, 42(2), 425–440.

- Strech, D.; Sofaer, N. (2012). How to write a systematic review of reasons. *Journal Medical Ethics*, 38 (2), 121-126.
- Tohidinia, Z. & Mosakhani, M. (2010). Knowledge sharing behaviour and its predictors. *Industrial Management & Data Systems*, 110 (4), 611–631.
- Yu, T.K., Lu, L.C., & Liu, T.F. (2010). Exploring factors that influence knowledge sharing behavior via weblog. *Computers in Human Behavior*, 26, 32-41.
- Wang, Z., Sharma, N., & Cao, J. (2016), “From knowledge sharing to firm performance: a predictive model comparison”, *Journal of Business Research*, Vol. 69 No. 10, pp. 4650-4658.
- Zhang, X., Gao, Y., Yan, X., de Pablos, P. O., Sun, Y., & Cao, X. (2015). From e-learning to social-learning: Mapping development of studies on social media-supported knowledge management. *Computers in Human Behavior*, 51, Part B, 803–811.